Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.
NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 49 | Łódź, Wtorek, 26 lutego 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ״ג אדר ראשון תרצ״ה | № 49

Adres Redakcji Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

דעם 24 פעבּרואר ד. י. איז נאך לאנגע און שווערע ליידען
געשטארבען אונזער הייסגעליבטע מוטער, גראסמוטער און
אורגראסמוטער

נ״ע

רעבעקא
איטינגאן

(געבוירענע נעמענאף)

איז עלטער פון 87 יאהר

די לויה קומט פאר היינט, דינסטאג, ד. 26 פעבּרואר ד. י.
פינקטליך 2 א זייגער בייטאג פון טהרה-הויז, וועגען וואס
עס טיילט מיט די איז טיפע טרויער פערבליבענע

פאמיליע.

Dotknięci zgonem

B. P.

Rebeki EITINGONOWEJ

składa tą drogą Prezesowi naszego Zarządu

p. Naumowi Eitingonowi i Jego Rodzinie

wyrazy głębokiego współczucia.

ZARZĄD i RADA NADZORCZA
Włókienniczej Sp. Akc.
N. EITINGON i S-ka.

אַבּיסינישע נאָטע צו איטאַליען

אַבּיסיניען לייגט פאָר אַן אַרבּיטראַזש און איטאַליען האַלט נישט פון אַרבּי-טראַזש, ווייל בּיידע רעגירונגען פירען דירעקטע אונטערהאַנדלונגען

ר ו י ם, 25 (ספּ. טעל.)

די איטאַליענישע פּאָליטישע קרייזען זענען מו־דיע, אַז די אונטערהאַנדלונגען אין אַדיס־אַבּאַבּע קו־מען ווייטער פאָר. די איטאַליענישע רעגירונג האָט פאָרגעלעגט די אַבּיסינישע רעגירונג צו שאַפען אַ ניימראַלע ליניע אויף אַ בּרייט פון 6 קילאָמעטער. בּיז איצט האָט נאָך די איטאַליענישע רעגי־רונג נישט בּעקומען קיין שום ענטפער. די אי־טאַליענישע פּאָליטישע קרייזען בּעשטעטיגען די ידיעה, אַז דעם 21־טען פעבּרואַר האָט די אַבּיסיני־שע רעגירונג געשיקט צו די איטאַליענישע רעגירונג אַ נאָטע, וועלכע פערופט זיך אויפ'ן אַרט. 5 פון איטאַליעניש ־ אַבּיסינישען טראַקטאַט. און לעגט פאָר אָנצוווענדען אַנ'אויסגלייך סיסטעם. אויף דער דאָזיגער נאָטע, וואָס איז אָנגעקומען קיין רוים דעם 23־טען פעבּרואַר איז די איטאַליענישע רעגירונג גרייט איצט צו געבּען אַנ'ענטפער, וואָס זאָל אָנווייזען, אַז צוליבּ די דירעקטע אונטערהאַנדלונגען, וואָס קומען איצט פאָר צווישען די בּיידע רעגירונגען איז צוועקלאָז אָנצוווענדען אַנ'אַרבּיטראַזש.

ר ו י ם, 25 (ספּ. טעל.)

היינט אינדערפריה איז אָנגעקומען פון נעאַפּאָל קיין מעסינע די שיף „בּיאַנקאַמאַנאַ", וועלכע האָט אָפּגעלאָדענט 75 אָפיצירען און 1900 זעלנער פון דער מעסינישער דיוויזיע. די זעלבּע שיף וועט מיט־נעמען קיין אַפריקע 100 אָפיצירען, 2.600 זעלנער און 3000 טאָן קריגס־מאַטעריאַל. ווייטערדיגע מילי־טערישע טראַנספּאָרטען וועלען אָפּשווימען קיין אַפ־ריקע מיט דער שיף „לעאָנאַרדאַ דאַ ווינטשי" אויף וועלכע ס'געפינען זיך 600 אָפיצירען און 300 אויס קוואַליפיצירטע אַרבּייטער.

געגען די ענטבּירגערונגען אין א"י

פ א ר י ז (יט"א) דער עקזעקוטיוו־קאָמיטעט פון דער רעוויזיאָניסטישער וועלט־אוניאָן טיילט מיט אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, וואָס די א"י־רעגירונג האָט צוגענומען די א"י־בּירגערשאַפט פריהער בּיי אַבּאַ אחי־מאיר און דר. ייבין און לעצטענס אויך בּיי דר. ליכטער און חיים דבירי, פּראָיעקטירט דער א"י־דיגער מרכז פון עקזעקוטיוסדפּבּאַ ג

מאַסען־פּראָטעסט־אַקציע פון ישוב געגען דער כוונה פון דער א"י־רעגירונג צו ענטבּירגערן ציוניסטען אין א"י. עס ווערט צוגעגרייט אַ פּעטיציע צום הויך־קאָמיסאַר אוגטער וועלכער עס זאָלען צייכענען שטאָט־פערוואַלטונגען, פערשידענע אינסטיטוציעס און פּערזענליכקייטען.

ערב די רייזע פון מיניסטער סיימאָן

פ א ר י ז, 25 (ספּ. טעל.)

די פראַנצויזישע פּרעסע פעראינטערעסירט זיך זעהר שטאַרק מיט דער פּראָיעקטירטער רייזע פון מיניסטער סיימאָן. דער קאָרעספּאָנדענט פון „זשור־נאַל" אין בּערלין ווייזט אָן, אַז די דייטשען זענען מסכים אַרומצורעדען אַלע פּונקטען פון דער פראַנ־צויזיש־ענגלישער דעקלאַראַציע, נאָר זייער שטאַנד־פּונקט האָבּען זיי נישט געענדערט. די דייטשען האַל־טען, אַז די וויכטיגסטע פראַגע איז איצט דער לופט־פליה פּאַקט.

ל אָ נ ד אָ ן, (ספּ. טעל.)

דער ענגלישער קאַבּינעט, וועלכער האָט זיך היינט פאַרמיטאָג בּעראַטען, האָט זיך אויך פערנו־מען מיט דער פראַגע פון דער רייזע פון מיניסטער סיימאָן קיין בּערלין, מאָסקווא און וואַרשא. די ריי־זע קיין בּערלין איז דורכ'ן קאַבּינעט בּעשטעטיגט געוואָרען און סיימאָן האָט וועגען דעם אָפיציעל גע־מאָלדען אין פּאַרלאַמענט. וואָס שייך די רייזע קיין מאָסקווא, האָט נאָך דער קאַבּינעט אָפיציעל נישט בּעשלאָסען. הגם דער קאַבּינעט בּעציהט זיך גינסטיג צו דער רייזע, איז קיין בּעשלוס נאָך נישט געפאַלען, צוליבּ דעם, וואָס די סאָוויעטען רעגירונג האָט נאָך בּיז איצט נישט צוגעשיקט קיין אָפיציעלע איינלאַ־דונג. די רייזע קיין וואַרשא וויל מיניסטער סיימאָן מאַכען צוזאַמען מיט די רייזע קיין מאָסקווא, אַזוי, אַז די בּיידע רייזעס זענען צווישען זיך פערבּונדען.

וועגן וואָס עס אונטערהאַנדלען עסטרייכישע מיניסטאָרען אין לאָנדאָן

ל אָ נ ד אָ ן, 15 (ספּ. טעל.)

ווי דער דיפּלאָמאַטישער קאָרעספּאָנדענט פון דער „רייטער אַגענטור" איז מודיע, האָבּען די עסט־רייכישע מיניסטאָרען אין לאָנדאָן נעכטען געפיהרט שמועסען וועגען דעם פּאַקט־פּראָיעקט פון אויבּער־דונאַי און וועגען די אינערליכע און ווירטשאַפטליכע לאַגע אין עסטרייך. די פראַגע וועגען פערגרעסערן די עסטרייכישע אַרמעע איז נישט בּעריהרט געוואָ־רען. מ'האָט אויך נישט גערעדט וועגען צוריקקעהר פון די האַבּסבּורגער. די עסטרייכישע מיניסטאָרען זענען זעהר צופרידען פון זייער וויזיט אין לאָנדאָן.

אַ שרפה מיט מענשליכע קרבּנות

פ א ר י ז 25 (ספּעציעל)

אין אווינאָן איז אין דער פאַריגער נאַכט אויס־געבּראָכען אַ שרפה. אַ בּלאָק הייזער זענען פערבּרענט געוואָרען עטליכע מענשען זענען אומגעקומען אין די פלאַמען.

שטורם צושעדיגט צוויי ענגלישע דאַמפּערם

ל אָ נ ד אָ ן, (ספּ. טעל.)

דער שטורם, וואָס האָט געהערשט אויפ'ן אַט־לאַנטיק האָט צושעדיגט אין בּיסקוואַישען אויסגום צוויי ענגלישע דאַמפּערם. אַ פראַנצויזישע שיף האָט בּעוויזען צו קומען צו־הילף די צוויי ענגלישע דאַמ־פּערם.

צו פּאַראַגוויס אַרויסטריט פון דער פעלקער־ליגע

פערעפענטליכט די דעפּעשע פון דער פּאַראַגוואַיער רעגירונג

ג ע נ ף, 25 (ספּ. טעל.)

דער גענעראַל־סעקרעטאַר פון דער פעלקער־ליגע האָט היינט פערעפענטליכט אַ דעפּעשע פון דער פּאַ־ראַגוואַיער רעגירונג, אַז פּאַראַגוואַי טרעט אַרויס פון דער פעלקער־ליגע צוליבּ דעם, וואָס די פעלקער־ליגע שטערט איהר אין דער מלחמה געגען בּאָלי־וויען.

דער וואַסער צושטאַנד אויף דער ווייסעל

וו א ר ש א, 25 (טעלעפאָניש)

אין משך פון נעכטיגען טאָג האָט זיך אויף דער ווייסעל אריבּערגעטראָגען גרעסערע וואַסער־שטראָ־מען. נאָכמיטאָג האָט די הויך פון וואַסער גענומען פאַלען. היינט דערוואַרט מען, אַז דאָס וואַסער זאָל ווייטער פאַלען.

נפטר געוואָרען דער רב פון פּתח תקוה

ת ל ־ א ב י ב, 25 (יט"א טעלעגראַפיש)

אין פּתח־תקוה איז נפטר געוואָרען דער רב יצחק יהודה סאַפיר.

Dr. med. P. Braun

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַליסט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען

נעהמט אָן פון 8 בּיז 1 און פון 4 בּיז 8 אָוועגד.

Cegelniana 4, tel. 216-90.

פאַר גאַלד, בּיזשוטעריע און לאָמבּאַרד־קוויטעם צאָהלט די העכסטע פּרייזען

איזידאָר פ י אַ ל ק אַ

פּיעטריקאָווער 7.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בּעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221-72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען־קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבּולאַטאָרישעס פון 9 בּיז 1 און פון 4 בּיז 7.30 אָוועגד.

AMBULATORJUM ZŁAMAN

(צובּראָכענע קנאָכען)

מיט רענטגען־דורכלייכטונג אויפ'ן אָרט

לעטשניצע־פּרייזען

Dr. J. Lubicz

Południowa 9, tel. 183-17.

Dr. Wajnberg

ספּעצ. פון לונגען און האַרץ־קראַנקה וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145

טעל. 126-02.

עמט אָן פון 9–10 פריה, 3–5, 8–9 אָוו.

פאַר שניטעל־מאַכער, ליניערער, בּוכבּינדער און דרוקעריען!

רעפּעראַטורען פון מעסערלעך פערשידענע מאַשינען - טיילען און שוויסונגען

פ י ה ר ט א ו י ס ב י ל י ג

J. REDER Łódź,

11/13 קאָנסטאַנטינער 11/13

(רוג זאַבּאַרגיאַ)

אונזער טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער קאָרפּאָראַציע פון דער גראַפישער אינדוסטרי אין לאָדז צוליבּ'ן טויט פון איהר פּרעזעס, דעם לאַנגיעהריגען פערוואַלטונגס־מיטגליד פון אונזער צענטראַלע

נ"ע

אַבּרהם רונדשטיין

דער ראַט און פערוואַלטונג פון צענטר. יוף. האַנדווערקער־פערבּאַנד אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, פּילסודסקיעגאָ 69

די פערוואַלטונג פון חסד של אמת דריקט דערמיט אויס דעם טיפסטען צער צוליבּ'ן פערלוסט, וואָס עס האָט געטראָפען די בּרידער אייטינגאָן, צוליבּ'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכער מוטער

נ"ע רבקה אייטינגאָן

צו דער לויה, וועלכע קומט פאָר היינט, דינסטאָג, 2 אַזייגער בּייטאָג פון טהרה־הויז, ווערען אַלע מיטגלידער אויפגעפאָדערט צו קומען, כדי אָפּצוגעבּען דער פערשטאָרבּענער דעם לעצטען כבוד.

די פערוואַלטונג פון חסד של אמת ומנחמי אבלים.

477

מודעה. בּרוך־קראַנקע!

ליידענדע אויף פערשידענע רופּטורען, פערקרימונגען פון רוקען־בּיין, פיס און הויקערס!

אַ הילף און אַ רפואה!

בּיי ווינקעל, נופּעל, בּויך און קיסבּרוכען אויך אין געפעהרליכסטען צושטאַנד בּיי מענער, פרויען און קינדער. ספּעציעלע הילף בּיי פרויען, מוטערבּרוך, מאַגען און נירען־בּרוך!

בּרוך־ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערען אָהן בּלוטיגע אָפּעראַציעס און געפאַהר! פערנאַכלעסיגט נישט און ראַטעוועט אייער געזונד כל־זמן ס'איז נאָך צייט, ווייל דער בּרוך ווערט גרויס ווי אַ מענשען־קאָפּ.

די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בּראַנדיג ווערען. דורך מיין מעטאָדע ערפינדענע ספּעציעלע גומי־הייל־בּאַנדאַזשען, וועלכע האַלטען צו די גרעס־טע פערנאַכלעסיגטע געפעהרליכע בּרוכען און בּעווייטיגען ראַדיקאַל מיט גאַראַנטיע. מיין ספּעציאַליטעט איז אויך: הייל־אַפּאַ־ראַטען און גאָרסעטען נאָך דעם סיסטעם פון פּראָפעסאָר ד"ר האָפּפאַ, ד"ר העססינג און האַללאַם. געגען אַלערליי פערקריפּלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאַט־פיס. פאַר אַמפּו־טירטע אינוואַלידען אַ מעריקאַנישע קונסט־פיס (סאָלאָן־אַרבּייט).

בּיים אָראָפּלאָזען זיך פון מאַגען, קישקעס און געבּירט־מוטער, עמפּפעהל איך ספּעציעלע הייל־בּאַנדאַזשען לו"ט דעם סיסטעם פון פּראָפ. ד"ר גלענאַרד.

דער אמת'ער בּעריהמטער אין גאַנץ פוילען ספּעציאַליסט

פון אוניווערזיטעטס־פּראָפעסאָרען אָנערקענט

Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30־יעהריגער פּראַקטיק אין ווין, דייטשלאַנד און לעמבּערג, נעמט אָן פון 9 פריה בּיז 1 בּייטאָג און פון 3 בּיז 7 אָוונד

אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ № 23

פּערזענליכעס ערשיינען פון קראַנקע בּיי מיר איז אונבּעדינגט נויטיג. צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען פון געהיילטע רבּנים און צדיקים און פון פיל הויכגעשטעלטע פּערזענליכקייטען.

ג ע ד ע נ ק ט ד י א ד ר ע ס:

אָרטאָפּעדישע אַנשטאַלט 23 פּילסודסקיעגאָ 23.

איינציגער אמת'דיגער היילבּאַנדאַזשען־אינסטיטוט לוי"ן אויסלענדישען מוסטער.

הועד של הת"ת ע"ש הה"ג ר' אלי' חיים מייזיל זצ"ל מודיע בצער עמוק על האבדה הגדולה בהלקח מאתנו הנפש החביבה והמצוינת במידותיה התרומיות, בעלת צדקה מפורסמת, אחת הנשים שעזרו ותמכו את מוסדנו מרת

רבקה בת אליעזר ז"ל אשת הגביר הנכבד יצחק יהודה לייב הלוי ז"ל למשפחת

איטינגון

מבקשים אנחנו מכל חברינו לחלק לה הכבוד האחרון להשתתף בהלויתה.

472

אַ האַרציגען פאָהר געזונד

ווינשען מיר דעם גרינדער פון אונזער פעראיין, אונזער לאַנגיעהריגען פערוואַלטונגס־מיטגליד

שמואל ראַטשטיין

מיט זיין פרוי און טאָכטער,

וועלכע פאָהרען אָפּ קיין ארץ־ישראל צו בּעזעצען זיך אין אונזער אַלט־ניילאַנד.

מיר דאַנקען איהם פאַר זיין טיכטיגער מיטאַרבּייט לטובת אונזער פעראיין און ווינשען איהם מיט זיין פאַמיליע פיל גליק אין דער נאַצ־יאָנאַלער היים, צו וועלכער מיר אַלע שטרעבּען.

די פערוואַלטונג פון קעלבּער־שעכטער־פעראיין און שעכטער־הורטאַווניסעם.

פּאָדזשעטשנאַ 10.

474

אַנאָנסען אין „נייעם פאָלקסבּלאַט" האָבּען דעם גרעסטען ערפאָלג!

אנגעשטרענגטע לאגע אין מעמעל

רינגע, 25 (ספּ. טעל.)

ווי מען איז מודיע פון מעמעל, איז די רייזע פון ליטווישען גובערנאטאר נאוואקאס קיין קאוונע, פערבונדען מיט דער אנגעשטרענגטער סיטואציע, וואס האט זיך געשאפען אויפן געביט פון מעמעל.

„תל־זשאבאטינסקי“

פּראג (יט"א) „דער יודענשטאט“ (ארגאן פון דעם רעוויזיאניסטען־פערבאנד אין דער טשעכאסלאוואקיי) ברענגט די מיטטיילונג פון אן א"י־דיג אינפארמאציאנס־בלאט, לויט וועלכען ציוניסטען, רעוויזיאניסטען האבען אין עמק־יזרעאל ערווארבען צוואנציג טויזענד דונאם באדען פאר דער גרינדונג פון א נייער לאנדווירטשאפטליכער זידלונג א. נ. „תל־זשאבאטינסקי“.

ארבייטס־אפמאך אין הרצליה

ירושלים (יט"א) א דאנק דעם אפמאך, וואס איז לעצטענס געשלאסען געווארען צווישען די קאלאניסטען אין הרצליה פון איין זייט און דער „הסתדרות“ און רעוויזיאניסטישע ארבייטער פון דער צווייטער זייט, גלויבט מען, דאס עס וועלען אויסגעמיטען ווערען די ביז־איצטיגע ארבייטס־קאנפליקטען אין הרצליה. דורך דעם אפמאך איז נישט ארומגענומען בלויז די קאלאניסטען־גרופּע „בני־בנימין“, וועלכע בעשעפטיגט פרעמדע ארבייטער.

די ענטוויקלונג פון חיפה'ער פּארט

די באהן־ליניע ווערט פערלענגערט ביז דעם פּארט

חיפה (יט"א) צוליב דער שנעלער ענטוויקלונג פון חיפה'ער פּארט און דער גרויסער פּאסאזשירען־בעוועגונג האט דער הויך־קאמיסאר בעשלאסען צו פערלענגערן די באהן־ליניע ביז דעם ים־ברעג און אויפבויען ביים פּארט א נייע באהן־סטאציע און פּאסט־אמט. די ביידע בנינים וועלען ענטשטעהן אויף דעם פּלומער־סקווער שוין דעם קומענדען זומער.

„וואד פון הפועל המזרחי“

ירושלים (יט"א) אין צוזאמענהאנג מיט'ן 13־יעהריגען יובילעאום פון „הפועל המזרחי“ האט די הויפּטליטונג פון דער בעוועגונג „תורה ועבודה“ צוזאמען מיט דער אנפיהרונג פון „הפועל המזרחי“ פּראקלאמירט א „וואד פון הפועל המזרחי“ אין אלע יודישע קבוצים אויף דער וועלט.

די „וואד“ איז בעשטימט געווארען אויף סוף אדר שני. אין משך פון דער „וואד“ וועלען ארגאניזירט ווערען ענטשפּרעכענדע פּראנשטאלטונגען און אין די שוהלען וועלען געהאלטען ווערען דרשות וועגען דער בעדייטונג פון רעליגיעזען ארבייטער אין דער אויפבוי־ארבייט אין א"י.

די צאהל פּערקעהרס־מיטלען אין תל־אביב איז גרעסער ווי אין בערלין

תל־אביב (יט"א) לויט צונויפגעשטעלטע ציפערן פון שאפערן־פערבאנד „זהירות“ איז צו זעהן אז די פערקעהרסמיטלען אין תל־אביב זענען פּראפּארציאנעל צו דער בעפעלקערונג גרעסער ווי אין בערלין. אין בערלין בעטרעפט די צאהל מאטאר־ און פערד־עקיפּאזשען א ½ פּראצענט פון דער בעפעלקערונג.

אין תל־אביב דאגעגען בעטרעפט די צאהל מאטאר און פערד־עקיפּאזשען 6.070, וואס עס מאכט אויס איין פערקעהר־עקיפּאזש אויף 20 איינוואוינער. די צאהל אויטא־דראזשקעס בעטרעפט אין תל־אביב 1662, לאסט־אויטאס 956, אויטאבוסען 828, 611 וואגענס א. ר. גל. — 2013.

אין דעם צוזאמענשטעל ווערען נישט גענומען

אין אכט די בערלינער טראמוואיען. פון דער צווייטער זייט אבער ווערען אויך נישט בעריקזיכטיגט די נישט־שטענדיגע איינוואוינער און בעזוכער פון בערלין.

עסטרייך וויל פערגרעסערן די ארמעע

לאנדאן, 25 (ספּ. טעל.)

אין צוזאמענהאנג מיט'ן וויזיט פון עסטרייכישען קאנצלער דר. שושניג און עסטרייכישען אויסערן־מיניסטער וואלדענעק, שרייבט דער דיפּלאמאטישער קארעספּאנדענט פון „דיילי טעלעגראף“, אז די עסטרייכישע מיניסטארען זענען צופרידען מיט'ן רעזולטאט פון זייערע פּאריזער געשפּרעכען אויף וויפיל עס האנדעלט זיך וועגען די פראגען, וואס זענען פערבונדען מיט'ן פּאקט און סטאביליזאציע פון שלום פון די דונאי־שטחים. די דאזיגע פראגען וועלען אויך בעהאנדעלט ווערען אין לאנדאן.

די עסטרייכישע מלוכה־מענער האבען זיך געקענט איבערצייגען אין פּאריז, אז ס'איז נישט אקטועל די פראגע וועגען צוריקקעהר פון די האבסבורגער, דעריבער וועט מען דעם ענין אויך נישט בעריהרען אין לאנדאן.

פון דער צווייטער זייט וועלען די עסטרייכישע מיניסטארען זיך בעמיהען צו דערגרייכען די שטיצע פון ענגלאנד אין דער פראגע וועגען גלייכהייט פון בעוואפנונג. די עסטרייכישע מיניסטארען וועלען אויפמערקזאם מאכען דער ענגלישער רעגירונג אויף דער נויטווענדיגקייט צו פערגרעסערן די עסטרייכישע ארמעע כדי צו דערהאלטען די ארדנונג אין לאנד.

עסטרייך וויל נישט קיין הלוואה

לאנדאן, 15 (ספּ. טעל.)

דער קאנצלער שושניג האט אין א געשפּרעך מיט א פארשטעהער פון „דיילי עקספּרעס“ ערקלערט, אז ער איז נישט געקומען קיין לאנדאן זיך צו בעמיהען וועגען געלד. עסטרייך, האט געזאגט דער קאנצלער— האט שוין נעענדיגט די פּאליטיק וועגען בעטען געלד מיר האבען נשט בדעה צו בעטען אן הלוואה. איך שטרייך אונטער, אז אונזער לאנד געפינט זיך נישט אין קיין שלעכטער פינאנציעלער סיטואציע. עסטרייך איז אין אצטיגען מאמענט אומשטאנד אליין צו דעקען אלע געברויכען.

אוואנטורעס פון גריכישע מאנארכיסטן

וויען, 25 (ספּ. טעל.)

פון אטהען איז מען מודיע, אז אין סאלאניקי איז פארגעקומען א מיטינג פון מאנארכיסטען. די פערזאמלונג האט בעשלאסען צו פאדערן, מ'זאל איבערפיהרען די קערפּערס פון קעניג קאנסטאנטין און קעניגין זאפיע פון פלארענץ קיין אטהען און מ'זאל צוריקגעבען די בירגערשאפט די מיטגלידער פון דער געוו. גריכישער קעניגליכער פאמיליע.

ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט די רעפּובליקאנער, פון ביידע צדדים זענען פארהאן א סך פערוואונדעטע.

אמעריקאנער יודען שפּענדען קרוב 5 מיליאן יעהרליך אויף סאציאלע הילפס־טעטיגקייט

ניו־יארק (יט"א) דער „נאציאנאלראט פון יודישע פעדעראציעס און סאציאלע פאנדען“ איז אמעריקא האט פערעפענטליכט א בעריכט, פון וועלכען עס איז צו זעהן, אז אין משך פון פערגאנגענעם יאהר איז אין פערשידענע זאמעל־קאמפּאניעס אין וועלכע עס זענען געווען פעראינטערעסירט הונדערטער קערפּערשאפטען, איז געזאמעלט געווארען 4 מיליאן 986 טויזענד 379 דאלאר, ד. ה. העכער א דאלאר פון יעדען קאפּ פון דער יודישער בעפעלקערונג אין אמעריקא (די צאהל יודען אין אמעריקא בעטרעפט אן ערך פיר מיט א פערטעל מיליאן).

פון דער דאזיגער סומע איז ארויסגעשיקט געווארען איז מעבר־לים־לענדער 2 מיליאן 860 טויזענד 393 דאלאר.

די צווייט־גרעסטע סומע (935 טויזענד דאלאר) איז געזאמעלט געווארען אויף מעדיצינישע הילפס־צוועקען. ווייטער געהען די פּאזיציעס: ערציהונג (509 טויזענד) און קאארדינירטע הילף 224 טויזענד).

אין די פּאזיציעס פון אויסצאהלונגען פערנעמט דאס ערשטע ארט דער „דזשאינט“ מיט א סומע פון העכער אנדערט האלבען מיליאן דאלאר, דאס צווייטע ארט פערנעמט דער א"י־קאמפּיין, מיט א סומע פון 409 טויזענד דאלאר.

פון די געלדער, וואס זענען געזאמעלט געווארען אין די פעראייניגטע שטאטען האט „הדבה“ אויסגעגעבען 321,014 דאלאר, „היאס“ — 421 טויזענד 260 דאלאר, דער אמעריקאנער יודישער קאנגרעס 90,769 דאלאר און דער יודישער נאציאנאל־פאנד — 195,198 דאלאר. דער „איקאר“ האט אויסגעצאהלט 50,854 דאלאר — א סומע, וואס בעטרעפט א העלפט פון די הוצאות פון 16־טען דעצעמבער 1929 ביז'ן 30־טען סעפּטעמבער 1931.

„עמיגדירעקט“ זיך פעראייניגט מיט דער נייער עמיגראציע־ און קאלאניזאציע־געזעלשאפט אין פּאריז

פּאריז (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון „עמיגדירעקט“ אין פּאריז איז אנגענומען געווארען א בעשלוס, אז דער „עמיגדירעקט“ לויט אויף די פערבינדונגען מיט זיינע פריהערדיגע קאמיטעטען איז אנדערע לענדער, רעארגאניזירט זיך איז א געזעלשאפט, וואס האט צו פארשען אויסער די יודישע עמיגראציע־פראגען אויך די פראגען פון קאלאניזאציע.

אויף דער זעלבער זיצונג איז בעשלאסען געווארען, אז דער רעארגאניזירטער „עמיגדירעקט“ איז גרייט צונויפגיסען זיך מיט דער ניי־געשאפענער איז פּאריז עמיגראציע־ און קאלאניזאציע־געזעלשאפט, וואס טראגט דעם נאמען „עמקאל“ און שטעלט זיך די זעלבע אויפגאבען וואס דער „עמיגדירעקט“. אין משך פון די לעצטע וואכען איז פארגעקומען די צוזאמענגיסונג פון די ביידע ארגאניזאציעס. „עמיגדירעקט“ און אריינגעטרעטען מיט א גלייכער צאהל מיטגלידער אין דער פערוואלטונג פון דער נייער געזעלשאפט, וואס שטעלט זיך אויך אלס אויפגאבע אויסצופארשען ביידע לענדער פון יודישער אימיגראציע. דער ארכיוו און קאסע פון „עמיגדירעקט“ איז איבער צו דער נייער געזעלשאפט.

אין דער עקזעקוטיווע פון דער נייער געזעלשאפט זענען מצד „עמיגדירעקט“ אריין די ה"ה ד"ר י. ברוצקוס, א. טשעריקאווער און ד. לוואוויטש, אלס פארזיצער פון איהר עקזעקוטיווע איז לויט א געגענזייטיגע פערשטענדיגונג געוועהלט געווארען דער פרעזידיום־מיטגליד פון „עמיגדירעקט“ ד"ר י. ברוצקוס, וועלכער איז גלייכצייטיג אויך וויצע־פארזיצער פון ראט פון דער געזעלשאפט „עמקאל“.

עס איז געווען צוגעגרייט אנ'אטענטאט

אויפן עסטרייכישען קאנצלער אין פּאריז

פּאריז, 25 (ספּ. טעל.)

„אמי ד' פּעפּל“ פערזיכערט, אז די פּאריזער פּאליציי האט ערנסט מורא געהאט פאר אנ'אטענטאט אויפ'ן עסטרייכישען קאנצלער, בעת זיין בעזוך אין פּאריז. די צייטונג פערזיכערט, אז אזא אטענטאט איז געווען פאקטיש צוגעגריים. די פּאליציי האט זיך אבער בעצייטענס דערוואוסט וועגען די פּלענער פון די טעראריסטען.

געוועהלט די אלטע פערוואלטונג פון צענטר. יידישען האנדווערקער־פעראיין

ראסנער איז נישט אריין אין דער פערוואלטונג

ווארשא, 25 (יט'א טעלעפאניש)

היינט פארטאגס האט זיך געענדיגט די זיצונג פון צ. ק. פון צענטראלען יודישען האנדווערקער־פערבאנד.

ס'איז בעשלאסען געווארען צוריקצורופען די אלטע פערוואלטונג צו אקטיווער טעטיגקייט אהן ראסנער'ן. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען, צו צוקאאפּטירען נייע מיטגלידער, וואס וועלען בעשטימט ווערען דורך דער פערוואלטונג.

ווייצמאן און ווארבורג אנגעקומען קיין ארץ־ישראל

ירושלים, 25 (יט'א טעלעגראפיש)

דר. חיים ווייצמאן און פּראפ. ווארבורג זענען אנגעקומען קיין ארץ ישראל.

הויך־קאמיסאר בעגריסט דעם הרב קוק צו זיין יובילייי

תל־אביב, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

דער הויך־קאמיסאר וואוקאפ האט צוגעשיקט א בעגריסונג צום הרב קוק צו זיין יובילייי.

50־יעהריגער עקזיסטענץ־יובילעאום

פון לאנדאנער פערבאנד צו בעקעמפן פרויען־האנדעל

לאנדאן (יט"א) דער „יודישער פערבאנד פאר'ן שוץ פון פרויען און מיידלעך פייערט היי־יאהר זיין 50־טען עקזיסטענץ־יאהר. די טעטיגקייט פון דעם פערבאנד נעמט ארום אלע יודישע ישובים איבער גאר דער וועלט — פון דרום־אמעריקא איבער מיטעל־אייראפּא ביז'ן ווייטען מזרח. אין קאמף מיט'ן פרויען־האנדעל האט דער פערבאנד צו פערצייכענען בעדייטענדע ערפאלגען. דער פערבאנד איז רעפּרעזענטירט אין דער אינטערנאציאנאלער ארגאניזאציע צו בעקעמפען דעם האנדעל מיט פרויען און קינדער, וואס האט איהר זיץ־ארט אין גענף.

פייערליכער קבלת־פנים

פאר „תל־אביב“ אין חיפה

חיפה, 25 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז פארגעקומען דער פייערליכער קבלת־פנים פון דער שיף „תל־אביב“, וועלכע האט פערענדיגט א קרייץ־רייזע איבערן מיטעללענדישען ים. פון איצט אן וועט די שיף אנהויבן א רעגולערע צוויי וואכעדיגער קורסירונג אויף דער ליניע חיפה־טריעסט.

ביי שטוהל־פערהאלטונג
בעווירקט דאס נאטירליכע ביטערוואסער
Franciszka Józefa
אנ'אויסגיביגע דארם־ענטלערונג פרעגט דאקטוירים.
צו בעקומען אין אלע אפטייקן און סקלאד־אפטעקשטעס

צי וועט דער פעלקערבונד זיך ענדליך פעראינטערעסירן מיט דער טראגישער לאגע פון די פליטים?

„טיימס“ און „מאנטשעסטער גארדיען“ פאדערן די אינטערווענץ פון פעלקערבונד

לאנדאן (יט"א) „טיימס“ רעדט ארום אין א לייט־ארטיקעל די פראגע וועגען פליטים־הילף. דאס בלאט בעמערקט, אז די לאגע פון די נאכמלחמה'דיגע פליטים פון רוסלאנד און קליין אזיען איז געווען א פיל גינסטיגערע ווי די היינטיגע לאגע פון די דייטשע פליטים, ווייל דעמאלט איז די וועלט געשטאנען אין א תקופה פון אינדוסטריעלען ווידעראויפבוי, בעת היינט פיהלט זיך אומעטום אנ'איבערפלוס פון ארבייטס־קרעפטען.

עס איז שוין צייט — שרייבט די „טיימס“ — אז די מלוכות וואס זענען מיטגלידער פון פעלקערבונד זאלן רעווידירען זייער פּאליטיק פון קארגשאפט און זאלען ביישטייערען די געלד־סומען וואס איז פאר יעדער רעגירונג קליין און וועלכע וואלט דעם אויבערקאמיסאר פאר פליטים־אנגעלעגענהייטען געגעבען די מעגליכקייט צו דעקען לפחות די ארגאניזאציאנעלע קאסטען פון דער פליטים־הילף, אויף זיין היי־יאהריגער פעלקערבונד־פערזאמלונג וועט דער פעלקערבונד דארפען וועגען דעם ענין אננעהמען א בעשלוס. פון פּאליטישען סאציאלען און הומאניטארען שטאנדפונקט איז נויטיג א סימפּאטיע־פולע בעהאנדלונג פון דעם פראבלעם.

„טיימס“ פיהרט אויס, אז ווען נישט די געלדער וואס דזשעמס מאקדאנאלד האט בעקומען פון יודישע קוועלען וואלט ער אפילו נישט געקענט אנהויבען דאס פליטים־הילפס־ווערק, וואס האט אזא אינטערנאציאנאלע חשיבות און וואס אין צוזאמענהאנג מיט איהם פאהרט ער בקרוב קיין דרום־אמעריקע.

א לייט־ארטיקעל וועגען דעם זעלבען ענין פערעפענטליכט אויך דער „מאנטשעסטער גארדיען“ בעמערקענדיג אז פראנקרייך איז תמיד געווען דאס גאסטפריינדליכע לאנד פאר פּאליטישע עמיגראנטען. מיינט דאס בלאט, אז מען קען אפשר נישט האבען קיין טענות צו פראנקרייך. וואס זי מאכט איצט אן אפנויג פון איהר טראדיציע, היות דאס לאנד האט איצט צו קעמפען מיט דעם ערנסטען פראבלעם פון וואקסענדער ארבייטסלאזיגקייט, וואס האט שוין דערגרייכט די רעקארד־ציפער פון כמעט א האלב מיליאן.

די מאסנאמען, וואס ווערען כמעט אין אלע לענדער אנגעווענדעט לגבי „פרעמדע“, קאנען אבער באין אופן נישט האבען קיין אנווענדונג לגבי פּאליטישע עמיגראנטען און עס איז שוין זיכער נישטא קיין שום מחילה פאר דער פּראקטיק פון „ארויסטרייבען“ אזעלכע פליטים פאר וועלכע עס איז נישטא קיין לאנד, וואו זיי „ארייצוטרייבען“.

צי איז שוין נישט די העכסטע צייט — פרעגט „מאנטשעסטער גארדיען“ — אז דער נאנסען־אמט אין זשענעווע זאל ערנסט נעהמען אין האנד די דאזיגע אנגעלעגענהייט.

ספּארט

שווערער אונגליקס־פאל

מיט א סקי־פאהרער אין זאקאפּאנע

זאקאפּאנע, 25 (ספּ. טעל.)

בעת די היינטיגע סקי־פערמעסטונגען וועגען דער פּוילישער מייסטערשאפט, וועלכע קומען דא פאר, האט פּאסירט א שווערער אומגליקס־פאל. דער סקי־פאהרער אדאם טאקאזשעווסקי איז בעת'ן פאהרען ארויפגעפאלען אויף א בוים. דערביי איז איהם געפּלאצט דער קאפּ. ער רעכנט זיך מיט'ן טויט.

מאקס ענקער און זיין שוועסטער פרל' ענקער פון „מכבי“

פּוילישע מייסטער אין שליטן־פאהרען

קריניץ, 25 (ספּ. טעל.)

דא האבען זיך היינט פערענדיגט די פּוילישע מייסטערשאפטען אין שליטען־פאהרען. די מייסטערשאפטען האבען צוגעטיילט דערצילט מאקס ענקער און זיין שוועסטער. ביידע זענען מיטגלידער פון קריניצער „מכבי“.

לאדז, 26 פעברואר 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 26 פעברואר 1935

נייע שטייערן פראיעקטען פון דער רעגירונג

מיר וועלען אויך צאהלען א שטייער פון זאדע-וואסער

אין שייכות מיט די נייע שטייער פראיעקטען פון דער רעגירונג, שרייבט ד"ר ראטענשטרייך אין דער לעמבערגער „כווילא" פאלגענדעס:

דער פינאנץ מיניסטער האט אין קאנסעקווענט, אין דער בודזשעט קאמיסיע אין סיים, האט ער ערקלערט, אז ער וועט פארערן נייע שטייערן אויף צו דעקען דעם בודזשעט דעפיציט און נישט קוקענדיג אויף דער קריטיק אין סיים האט ער ווייטער אויף דער זיצונג פון דער בודזשעט קאמיסיע צום סענאט ווייטער פארטיידיגט זיין שטאנדפונקט. ער האט ערקלערט דאס ער האלט זיין שטעלונג פאר א ריכטיגע. עטליכע שטייער פראיעקטען האט ער שוין אריינגעטראגען אין סיים, אנדערע וועלען באלד נאך נאכקומען.

מיר וועלען נישט ציטירן די רעדעס און בעהויפטונגען פון ה' זאוואדזקי ווען ער איז נאך נישט געווען קיין פינאנץ מיניסטער, בכדי צו בעווייזען, אז אלס פינאנץ-מיניסטער רעאליזירט ער נישט דאס וואס ער האט געזאגט אלס פראפעסאר און געזעלשאפטליכער טוער, אבער אויך אלס פינאנץ-מיניסטער דארף ה' זאוואדזקי אלס עקאנאמיסט בעריקזיכטיגען די צאהל פעהיגקייט פון דער געזעלשאפט. מיר ווילען פעסטשטעלען, אז אין די איצטיגע צייטען זענען שוין נישט מאסגעבענד די טעאריעס פון די עקאנאמיסטען וואס האבען פערזיכערט, אז די שטייער בעלאסטונג איז נאך צו דערטראגען אויב זי איבערשטייגט נישט 12 פראצ. פון די הכנסות פון די בירגער, אויב אבער די בעלאסטונג שטייגט שוין איבער 60 פראצענט, ווי אזוי קען מען רעדען וועגען נייע בעשטייערונגען.

נישט מיר, נאר דער אינסטיטוט צו פארשען די קאניונקטור, א מלוכה אינסטיטוציע, האט פעסטגעשטעלט, אז אין פערגלייך מיט'ן יאהר 1929 האבען זיך די הכנסות פון די האנדווערקער און סוחרים פערקלענערט אויף 45 פראצענט, פון די פרייע פראפעסיעס אויף 46 פראצענט, גייסטיגע ארבייטער אויף 28 פראצענט, און דאס יאהר 1934 האט געבראכט א ווייטערדיגע פערקלענערונג פון די הכנסות, דאס לויפענדע יאהר איז א המשך פון די פריהערדיגע יאהרען, נישט קוקענדיג אבער דערויף זאגט דער מיניסטער אז נייע שטייערן, אלס רעזולטאט פון וועלכע עס וועט זיך פערקלענערן דער געברויך ד. ה. א ווייטערדיגע פאלען פון דער קאנסומציע, א גרעסערער קריזיס אויפ'ן דארף און א שטייגען פון דער ארבייטסלאזיגקייט אין די שטעט.

ווען מיר בעטראכטען דעם שטייער - בוקעט וואס דער פינאנץ מיניסטער האט אריינגעטראגען אין סיים, זעהען מיר, אז פון דעם רוקט זיך ארויס קודם כל די 50 פראצענטיגע העכערונג פון צוגאב צו די אומדירעקטע שטייערן און ירושה שטייער.

דער צווייטער שטייער, וואס איז אייגענטליך א דירעקטער, איז די בעשטייערונג פון זאדע וואסער. די רעגירונג פערזיכערט, אז זאדע געהער'ט נישט צו די ארטיקלען פון ערשטען געברויך, און איז איבעריגענס א בעדייטענדע קאנקורענץ פאר דעם בעשטייערטען ביער. דעם שטייער וועט די רעגירונג נישט נעהמען דירעקט פון די פאבריקען פון זאדע-וואסער. זי וואלט עס זיכער געטון ווען עס וואלט מעגליך געווען א קאנטראלע. צוליב דעם וואס אין פוילען זענען פערהאן טויזענטער פאבריקען פון זאדע וואסער וואלטען די הוצאות פון איינציהען דעם שטייער אין די פאבריקען געווען אין פערהעלטניש צו די ערווארטעטע הכנסות צו גרויס, האט די רעגירונג בעשלאסען צו בעשטייערען דעם קוילען-שטאף-קוואס.

מען קען שטענדיג געפינען מאטיווען, ווען מען וויל איינפיהרען א נייעם שטייער. אבער איין מאטיוו קען מען נישט געפינען, ווי אזוי איינצופיהרען עפעס א שטייער, וואס זאל נישט בעלאסטען די בעפעלקערונג, אז עס זאלען איהם נישט צאהלען קינדער, וואס קויפען זיך אין די הייסע טעג אין די פארקען און גערטנער, בעת א אויספלוג אדער פערשפילונגען א גלאז זאדע וואסער, בכדי צו שטילען דיער דורשט.

אז מען וויל שרייבט מען און פערזיכערט, אז איינציגע ריינערע סארטען צוקער, זענען נישט קיין ארטיקלען פון ערשטען געברויך, צוליב וואס מען דארף פון זיי נעהמען מעהר שטייער ווי פון די ערגערע סארטען צוקער. עס האט זיך ביי אונז שוין איינגעבירגערט די בארמע, אז נאר די ערגערע סחורה זענען די ארטיקלען פון ערשטען געברויך, א בעסערע סחורה אבער, ווי למשל ראפינירטער צוקער, נישט קוקענדיג וואס דאס איז א ארטיקעל פון ערשטען געברויך, ווערט בעטראכט אלס א לוקסוס און ווערט בעשטייערט.

ביז איצט האבען מיר געמיינט, אז וויין איז א לוקסוס. אז ביער געהער'ט נישט צו די ארטיקלען פון ערשטען געברויך, דעריבער קען מען אויף די ארויפלעגען דירעקטע שטייערן. איצט וועט שוין אפילו א גלאז זאדע וואסער בעטראכט ווערען פאר א לוקסוס און וועט ספעציעל בעשטייערט ווערען.

דער נייער שטייער אויף קוילען-שטאף-קוואס וועט בעלאסטען אפילו די גאז-וואנעס. א קראנקער וועמען דער דאקטאר וועט פערשרייבען גאז וואנעס וועט מוזען בעצאהלען שטייער, דאס וועט אלזא זיין א שטייער פאר היילען זיך.

א נייער שטייער איז אויך דער שטייער אויף סיראפ און גלוקאזע, וואס ווערט בענוצט צו פאבריצירען קארמעלקעס, קינסטליכען האניג, פערשידענע צוקער אויסבאקונגען, מארמעלאדעס, פרוכטען געלארעטען א. א. וו. א חוץ דעם ווערט נאך ערד סיראפ בענוצט צו אפרעטורען סחורות, פאלירען געשליפענע רייז, צו קלעען, טינט און סטעמפעל קישעלעך, גלוקאזע ווערט בענוצט אויסצואַרבייטען צוקערקעס און פאמאדעס און אין דער אינדוסטריע צו גארבערייען צוועקען.

עס איז נישט פערהאן אזא נאאיווע, וואס זאל נישט וויסען, אז דאס איינפיהרען א שטייער אויף די רוה-שטאפען וועט זיך אפרופען אויף די פרייזען פון א סך ארטיקלען.

מען פיהרט ביי אונז א ריקזיכטסלאזע דעפלאציע פאליטיק, מען פיהרט א קאמפאניע, אז די אינדוסטריע זאל רעדוצירען די פרייזען און גלייכצייטיג פיהרט מען איין נייע בעלאסטונגען, וואס רופען ארויס א שטייגערונג פון די פרייזען.

דער מיניסטער איז אויך געקומען מיט א נאוועלע צום הכנסה שטייער, וואס איז געווענדעט געגען די אויסלענדישע פירמען, וועלכע האבען דירעקטע פאבריקען אין פוילען און וועלכע ווי למשל ז שיראדזאוו שליסען אזעלכע אפמאכען, דאס אפילו ביי א בעדייטענדער רענטאביליטעט פון אזעלכע אונטערנעהמונגען ווייזען זיי איבגאנצען נישט ארויס קיין הכנסות, אדער ווייזען ארויס א סך קלענערע הכנסות ווי די פאקטישע, עס פאסירט זעהר אפט, אז א אויסלענדישע פירמע ווילענדיג פערברייטערען איהר פראדוקציע אין לאנד, פערלעגט אין פוילען א אונטערנעהמונג, וואס איז ארגאניזירט אדער אין דער פארם פון א אקציען געזעלשאפט, אדער מיט א בעגרענעצטער פעראנטווארטליכקייט און בעקומט דערפאר א געוויסע בעלוינונג אין דער פארם פון פראצענטער פון אומזאץ פאר בענוצען דעם צייכען פון דער פירמע, פאר טעכנישע עצות, פאר אפזאגען זיך פון קאנקורענץ אין פוילען. צוליב דעם, וואס אזא ספעציעלע בעלוינונג האט נישט קיין ווירטשאפטליכע בעגרינדונג קומט דער מיניסטער מיט א געזעץ, וואס זאל אוממעגליך מאכען אזעלכע אדער ענליכע מאכינאציעס און, אז די אינטערעסען פון מלוכה אוצר זאלען געהעריג פערזיכערט ווערען.

ביי דער געלעגענהייט פיהרט אויך דער פינאנץ מיניסטער איין א אינטערעסאנטע ענדערונג. פון איצט אן וועט מען דארפען צורעכענען די איינמאליגע בעלוינונג, וואס עס בעקומט א מלוכה אדער פריוואט בעאמטער צו זיין חודשליכען געהאלט און פון דער גאנצער סומע וועט בערעכענט ווערען די שטייער סטאוקע, אויב זי וועט איבערשטייגען אין משך פון יאהר די איינמאליגע צוזאמען מיט די פעריאדישע איבער 10 טויזענד זל. א יאהר.

שוין אין די נאהענטסטע טעג וועט דער בוקעט שטייערען זיך געפינען אין דער פינאנץ קאמיסיע פון סיים. מיר נעמען אן אז די מעהרהייט פון דער קאמיסיע און פון סיים וועט די שטייערען בעשטעטיגען. צי פאר'ן סוף פון דער בודזשעט סעסיע וועט דער דאזיגער בוקעט נישט בערייכערט ווערען מיט נאך שטייערען, איז שווער צו זאגען, אויב מיניסטער זאוואדזקי וועט ווייטער זיין קאנסעקווענט, דארף מען ערווארטען, אז דער איצטיגער שטייער בוקעט איז נאך נישט דער לעצטער.

מיט מאסקווע אדער מיט בערלין

איז וועלכע ריכטונג וועט געהן די פראנצויזישע פאליטיק

דער בעקאנטער פראנצויזישער שריפטשטעלער און רעדנער אנרי דע קערילים שטעהט אין דער שפיץ פון דעם פראפאגאנדע צענטער פון די „נאציאנאלע רעפובליקאנער" און פיהרט אן מיט דער אפטיילונג פון דער אויסערליכער פאליטיק אין דער צייטונג „עקא דע פארי", דעם ארגאן פון די מיליטערישע און קאטוילישע קרייזען. אין פערגאנגענעם יאהר האט ער געמאכט א רייזע אויף אנ'עראפלאן קיין מאסקווע. ווען ער איז צוריקגעקומען האט ער א לאנגע צייט זיך נישט ענטשלאסען צו מאכען אנ' אויספיהר פון זיינע איינדרוקען אין רויטען מאסקווע. ווי עס זעהט אויס האבען אין איהם געקעמפט געגענזייטיגע געפיהלען. ערשט די פראבלעמען פון דער פראנצויזישער אויסערליכער פאליטיק האבען איהם בעוואויגען אנצונעהמען א פעסטע שטעלונג און אלס א רעזולטאט פון אנ'אינערליכען קאמף איז ער געקומען צום בעשלום, וואס איז פאר א נאציאנאל רעפובליקאנער געווען גאנץ אונערווארטעט. דע קערילים זעהט די איינציגע רעטונג פאר פראנקרייך פון דער דייטשער געפאהר אין א בונד מיט סאוויעט רוסלאנד.

די טעג האט ער אין קלוב פאבור פאר אנ'אויסגעוועהלט אודיטאריום געהאלטען א רעדע וועגען די פראבלעמען פון דער פראנצויזישער אויסערליכער פאליטיק. זיין רעפעראט האט ער געטיילט אין דריי טיילען: צי איז דער רוסישער בירגער גליקליך ביים איצטיגען רעזשים? צי דארף זיך פראנקרייך פערבינדען מיט סאוויעט-רוסלאנד? און צי שטעלט מיט זיך פאר דער קאמוניזם א וועלט-סכנה.

וועגען לעבען אין רוסלאנד האט דע קערילים ערקלערט פאלגענדעס: די סאוויעטישע בירגער לעבען אין מאטריעלע בעדינגונגען, וואס וואלטען פאר'ן מערב-אייראפעאישען פראלעטאריאט געווען אונערטרעגליך. אויסערליך זעהט דאס פאלק אויס אומגליקליך. נאר גייסטיג איז עס צופרידען. די רעליגיע פון קאמוניזם, די מיסטיק פון „לעניניזם", האלט אויף אין די הערצער די האפנונג אויף דער צוקונפט און מאכט פערגעסען אין דער געגענווארט. מיר קענען דאס נישט פערשטעהען — ווייל מיר אליין גלויבען אין גארנישט.

וואס שייך דער פראגע מיט וועמען פראנקרייך דארף געהן מיט מאסקווע אדער בערלין? ענטפערט דע קערילים: צווישען פראנקרייך און דייטשלאנד הערשט אנ'אייביגער אנטאגאניזם, וואס מען קען בשום אופן נישט בעזייטיגען. די דייטשע סכנה הענגט שטענדיג איבער פראנקרייך און אייראפע. אקעגענשטעלען זיך דער דאזיגער סכנה האט פראנקרייך נאר איין מיטעל און דאס איז א פערבינדעטען אויף מזרח.

„אונזערע אלע איצטיגע פערבינדעטע — זאגט דע קערילים — האבען קיין שום ווערט נישט אהן רוסלאנד. אויב רוסלאנד וועט מיט אונז נישט זיין, וועט עס הייסען, אז פאקטיש זענען מיר אליין!" אמת, דער סאוויעטישער „נאציאנאל - קאמוניזם" איז פאר פראנקרייך פונקט אזוי פרעמד, ווי דער גערמאנישער נאציאנאל סאציאליזם. נאר האט דאך די טיף נאציאנאליסטישע און אויסגעשפראכען אנטי-קאמוניסטישע טערקיי בעוויזען זיך אדורכצורעדען און פערשטענדיגען מיט מאסקווע. עס קען דעריבער אויך אין פראנקרייך קומען צו א הסכם מיט סאוויעט-רוסלאנד".

„איך גלויב נישט — האט דע קערילים ווייטער געזאגט — דאס וואס עס זאגט מאסקווע, פונקט אזוי ווי איך גלויב נישט אין דעם, וואס ס'זאגט בערלין. נאר איך ווייס, אז פאר מאסקווע איז אויך בעקוועם צו זיין פערבינדן מיט פראנקרייך, ווייל ס'האט אויך מורא פאר דייטשלאנד. צוויי מלחמות גלייכצייטיג קען סאוויעט-רוסלאנד נישט פיהרען און דעריבער זוכט זי אנ'אנלעהן אויף מערב.

און דע קערילים קומט צום אויספיהר, אז דער לאזונג: „מיט מאסקווע געגען בערלין" איז אין פראנקרייך א נויטווענדיגקייט, אין מאסקווע האט מען איהם געזאגט, אז אויב פראנקרייך וועט נישט געהן מיט רוסלאנד, וועט רוסלאנד זיין געצוואונגען צו זוכען אנדערע פערבינדעטע. פראנקרייך קען דעריבער נישט ריזיקירען מיט א דייטש-סאוויעטישען בונד.

צום סוף האט נאך דע קערילים ארומגערעדט דעם אונטערשיד צווישען דעם „רוסישען קאמוניזם" און דעם „אינטערנאציאנאלען קאמוניזם". לויט זיין מיינונג האבען זיי וועניג געמיינזאמעס און זייערע אינטערעסען זענען געגנזייטיגע.

„די אינטערנאציאנאלע קאמוניסטען — האט דע קערילים ערקלערט — ווילען א מלחמה, ווייל אין איהר זעהען זיי דעם איינציגען וועג צו דער וועלט-רעוואלוציע. דאגעגען די מאסקווער קאמוניסטען, האבען מורא פאר זייער לאנד און פאר די דערגרייכונגען אין רוסלאנד זענען זיי מקריב די וועלט-רעוואלוציע".

נאך דע קערילים רעפעראט האט זיך ענטוויקעלט א לעבהאפטע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט אנגעזעהענע פערזענליכקייטען פון פראנצויזישען פאליטישען און געזעלשאפטליכען לעבען.

זיי אלע האט נאך געענטפערט דע קערילים, וועלכער האט בעזונדערס שטארק פראטעסטירט געגען דער אידעע פון געבען „פרייע הענד דייטשלאנד אויף מזרח". די דייטשע נשמה, דאס איז — ראסיזם און שטרעבען צו פערכאפען נייע שטחים. ווען זי וועט נאר פערווירקליכען איהרע צילען אויף מזרח, וועט זי זיך באלד ווענדען אויף מערב. אויפבינדען דייטשלאנד די הענט אויף מזרח, בעדייט עפענען דעם וועג פאר דער דייטשער העגעמאניע איבער אייראפא. פאר פראנקרייך וואלט אזא פאליטיק געווען א זעלבסטמארד. פראנקרייך קען איצט אליין נישט לעבען. די צייטען זענען שוין פערביי. דאס לאנד איז געבונדען מיט אינטערנאציאנאלע בעציהונגען. דאס רעאלע לעבען האט שוין לאנג איבערפלייצט די געאגראפישע גרעניצען.

„צום אומגליק — האט דע קערילים פערענדיגט — האט דייטשלאנד איצט נישט קיין געמיינזאמע גרעניץ מיט סאוויעט - רוסלאנד, ווי דאס איז געווען אין יאהר 1914. אין פאל פון א בעוואפענטען קאנפליקט מיט דייטשלאנד, קען אונז רוסלאנד נישט העלפען מיט איהר ארמעע, נאר זי קען אונז אבער העלפען מיט איהר לופט-פלאט און דאס איז זעהר וויכטיג. די סטראטעגישע לאגע איז איצט א בעסערע ווי פריהער. דער וואפען-פלאץ פאר דעם סאוויעטישען לופט-פלאט, וואלט אין אזא פאל געווען די טשעכישע טעריטאריע. אונזערע געמיינזאמע פערבינדעטע, וואס איהרע גרעניצען געפינען זיך סך-הכל 150 קילאמעטער פון בערלין".

פאדערונג פון „נומערוס קלאוזוס" פאר יודישע אדוואקאטען אין בוקאווינע

דער ארגאן פון פערבאנד פון רומענישע יודען וועגען דער יודישער לאגע

טשערנאוויץ (יט"א) די רומענישע אדוואקאטען אין טשערנאוויץ פיהרען א שארפע קאמפאניע פאר איינפיהרען א נומערוס-קלאוזוס אין דער אדוואקאטור.

אין די קרייזען פון די בוקאווינער יודישע אדוואקאטען איז מען שטארק בעאונרוהיגט צוליב דער דאזיגער קאמפאניע.

אין צוזאמענהאנג מיט דער אגיטאציע פון פערשידענע רומענישע קרייזען פאר איינפיהרען דעם „נומערוס קלאוזוס" אין ווירטשאפטליכען לעבען און אין די פרייע בערופען, ברענגט דער ארגאן פון פערבאנד פון רומענישע יודען אין טשערנאוויץ „די בוקאווינער פאלקסצייטונג" א לייטארטיקעל אין וועלכען עס ווערט צווישען אנדערען געזאגט:

„די קולטורעלע און היטלעריסטישע צייטונגען „אפאראריע נאציאנאלע" און „הארונקא ווראציי" פובליצירען העץ-ארטיקלען און פערלייגונגען געגען די יודען און די צענזור שווייגט. כדי צו פערשטארקען דעם קאמף געגען די יודען, פאדערען די דערמאנטע צייטונגען א ווירטשאפטליכע און פאליטישע אליאנץ מיט דייטשלאנד. די אנהענגער פון וואידא ענטוויקלען אנ'אנטיסעמיטישע אגיטאציע איבער'ן גאנצען לאנד און דאס רופט נישט ארויס קיין שום רעאקציע. עס ווערען אויסגענוצט אנטיסעמיטישע בראשורען פון פאר הונדערט יאהר און אפילו דער עלילת-דם ווערט ווידער פערשפרייט און אלעס שווייגט. וואוהין קען דאס אלץ דערפיהרען? פון וואנען קען קומען הילף? פרעגט די „בוקאווינער פאלקס-צייטונג".

דער א"י-פאוויליאן אנשטאט דעם דייטשען פאוויליאן

אויף דער בריסעלער וועלט-אויסשטעלונג

בריסעל (יט"א) צוליב דעם, וואס די דייטשע רעגירונג האט פלוצלונג אפגעשטעלט די צוגרייטונגען צום בוי פון דייטשען פאוויליאן אויף דער בריסעלער וועלט-אויסשטעלונג האט די דירעקציע פון דער אויסשטעלונג איבערגעגעבען דעם פלאץ איניגע קלענערע מדינות צווישען זיי אויך דעם קאמיטעט פון דעם א"י-פאוויליאן, וועלכער ווערט שוין געבויט לויט די פלענער פון'ם בעקאנטען יודישען ארכיטעקט י. דעלאנגע.

דער א"י - פאוויליאן ווערט פאטראנירט דורך דער בעלגישער ציוניסטישער פעדעראציע און וועט ענטהאלטען א סעקטאר פון די נאציאנאלע אינסטיטוציעס און פון דער פריוואט - ווירטשאפט. צווישען די אויסלענדער זענען אויך פערהאן איניגע אראבישע פירמען.

אקציע פאר שמירת-שבת אין ארץ-ישראל

ירושלים (יט"א) לויט דער איניציאטיוו פון דער רבנות הראשית ווערט אין ארץ ישראל דורכגעפיהרט א ברייטע קאמפאניע פאר שמירת-שבת. אין פערשידענע פונקטען פון לאנד ווערען צונויפגערופען מאסען-פערזאמלונגען און אין דער פרעסע ערשיינען ענטשפרעכענדע ארטיקלען וועגען דער וויכטיגקייט פון שמירת שבת.

יודישע קרבנות אין צארישען רוסלאנד
אין די ערשטע יאהרען פון וועלט=קריג
די שפיאנאזש-בלבולים און שענדליכע העצע

(צו דער 20 יאהרצייט 1915—1935)

פון שמעון כהן

גלייך פון אנהויב וועלט־קריג האט שוין די רוסישע אנטיסעמיטישע פרעסע אנגעהויבען הע־צען, אז די רוסישע יודען זענען די שונאים פון רוסלאנד און שפיאנירען לטובת דייטשלאנד. אויף דעם געביט האבען די רוסישע אנטיסעמיטישע צייטונגען געשפיזט ד׳הע״ע ליי׳ענער מיט פערשידענע ארטיקלען. הערמיט האבען זיי געזוכט צו ער־קלערען די סיבה פון די מפלות פון רוסישען מיליטער. די שפיאנאזש־בעשולדיגונגען זענען געווען געווענדעט נישט געגען יחידים, נאר געגען גאנצען יודישען פאלק: אלע יודען אהן אויסנאהם זענען פעררעטער.

זעלבסטפערשטענדליך, אז די מיליטערישע לייטונג האט טאקע אנגעהויבען צו קוקען אויף יו־דען ווי אויף מלוכה־שונאים און ווי אויף שפיאנען, מיט וועלכע מען דארף קעמפען מיט די שטרענגסטע מיטלען. איבערהויפט האבען די מערערישע און שווארצע פיינ־גס־מיטלען געשפירט די יו־דען, וועלכע האבען געוואוינט ביי די פראנטען.

ב שוין פון אנפאנג מלחמה האבען די יודען פון שאוועל איבערגעלעבט שרעקליכעס; מען האט ארעסטירט די בעוואוסטע מאנופאקטור־סוחרים כא־ראנזשיצקי אונטער דער בעשולדיגונג פון שפיאנאזש. מען האט זיי בעשולדיגט, אז זיי שטעהען אין פרייפליכע בעציהונגען מיט די דייטשען און גי־בען ארויס אלע סודות פון רוסישען מיליטער. די גאנצע יודישע בעפעלקערונג פון שאוועל איז נישט געווען זיכער, אז אט קען מען יעטווערען ארעס־טירען פאר דעם זעלבען חטא. כאראנזשיצקיס משפט איז פארגעקומען אין וויטעפסקער מיליטער־געריכט און נאר א דאנק עדות זאגען פון בעוואוסטע פער־זענליכקייטען, בתוכם גראף זובאוו, האט מען זיי בעפרייט.

שפעטער אביסעל האט מען פאבריצירט די געשיכטע קודש, א קליין שטעטעל נישט ווייט פון שאוועל. דאס שטעטעל איז אין א קורצער צייט „בעריהמט" געווארען. מען האט בעשולדיגט אלע קודשער יודען, אז זיי האבען בעהאלטען דייטשע סאלדאטען אין א קעלער און דערנאך די געגעבען א סיגנאל, אז זיי זאלען זיך ווארפען אויף די רוסען. מען האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, מען זאל די יודען שמייסען. די קאזאקען האבען מיט שמחה רבה ערפילט דעם בעפעהל און מען האט די יודען אזוי צושמיסען, אז 5 פון די געשמיסענע האט מען געבראכט אין ריגער שפיטאל. די קער־פערס די״ע זענען געווען צוהאקט אויף שטיקער. א דאנק דער הילף פון די יודישע דאקטוירים האט מען די געראטעוועט פון א זיכערען טויט.

וועגען די מעשה קודש האט מען איבעריגע מאל געהערט אין גאסודארסטווענע דומע. מען האט אפילו געשיקט אין שטעטעל אן אויספארשונגס־קאמיסיע, וועלכע האט אויפגעקלערט דעם גאנצען ענין אויפ׳ן ארט גופא. זעלבסטפערשטענדליך, אז דער בלבול אויף די יודען איז געווען אויסגע־טראכט פון אנהויב ביז׳ן סוף. אבער נישט געקוקט אויף די אויפקלערונגען האבען דאך די רוסישע אנטיסעמיטישע צייטונגען געשפייזט זייערע לע־זער מיט מעשה קודש און געהעצט די לעזער מיט פערשידענע אויסגעטראכטע בלבולים, אז די יו־דען זענען שפיאנען.

באך א בלבול, ערהליך צו קודש איז פארגע־קומען אין בראזין, א פוילישע שטעטעל. דארט האט מען אויך בעשולדיגט דאס גאנצע שטעטעל יו־דען, אז זיי האבען נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי ארויפגעבראכט די דייטשען, וועלכע האבען מיט דער הילף פון יודען גענומען אין געפאנגענשאפט אלע רוסישע סאלדאטען צוזאמען מיט׳ן פולקאווני־ניק באגאוו און דעם קאמענדאנט פון שטאט. און דאס האבען די יודען אפגעטון ביגאכט, ווען רו־סישע סאלדאטען זענען געשלאפען. ארויסגעוויזען האט זיך שפעטער גאר פשוט, די דייטשען האבען אליין אנגעגריפען דאס שטעטעל און גענומען אלע־מען אין געפאנגענשאפט. וועגען אויסגעטראכטע בלבול האט מען געשריבען לאנג אין פערשידענע צייטונגען און געגעבען דערמיט שטאף פאר אנ־דערע בלבולים.

באך א שפיאנאזש־ענין איז פארגעקומען אין מאריאמפאלע. מיט דער הילף פון דעם בעריהמ־טען אדוואקאט סענאטאר א. גרוזענבערג האט מען א גאנצע עדה יודען געראטעוועט פון א שרעק־ליכען בלבול. די דייטשען האבען איינגענומען די שטאט מאריאמפאל און באלדעם זענען זיי ארויס צוריק פון שטאט. האט מען בעשולדיגט די יודען, אז זיי האבען מקבל פנים געווען די דייטשען און זיי געגעבען מכל טוב און בעת דאס רוסישע מיליטער האט אפגעטראטען האט מען זיי אפילו פאר געלד נישט געוואלט געבען קיין זאך. געווארפען פראקלאמאציעס געגען די יודען, די דייטשען הא־בען געמאכט פאר א בירגערמייסטער דעם יודען גער־שאנאוויטש און ער זאל האבען געצוואונגען די קריסטליכע בעפעלקערונג אפצוגעבען אלע שפייז־פראדוקטען די דייטשען. מען האט גערשאנאוויטשען פערמשפט אויף אכט יאהר קאטארגע.

ענדליך האט זיך צו דעם גענומען סענאטאר א. גרוזענבערג. עס האט זיך נישט געהאנדעלט נאר צו ראטעווען גערשאנאוויטש׳ן, נאר אויך אום ריין צו וואשען פון בלבול די גאנצע יודישע עדה. נאך פיל מיה האט זיך גרוזענבערג דערשלאגען, אז דעם משפט זאל מען רעווידירען. און עס איז איהם געלונגען צו בעפרייען גערשאנאוויטש׳ן און דאס גאנצע שטעטעל איז רעהאביליטירט געווארען פון בלבול.

וועגען פערראט פון פאלקאוויק מיאסאיעדאוו האט מען אין יענע צייט פיל געשריבען. צוזאמען מיט איהם זענען צום געריכט צוגעצויגען גע־ווארען פאר שפיאנאזש פיל מענשען, בתוכם צוויי יודען אויך די ברידער פריינבערג פון ליבוי. דאס פעלד־געריכט האט איינעם פון די ברידער פריי־געשפראכען. אויך דער פראקוראר האט מספים געווען אויף דעם פסק־דין. און באלדעם ווי דער פסק־דין איז אריין אין קראפט, איז געקומען א בעפעהל פון הויפט־קאמאנדיר ניקאלאי ניקאלא־יעוויטש, ער האט חוזק געמאכט פון עלעמענטארע כללים און בעגריפען פון געזעץ און גערעכטיגקייט און מען האט ביידע ברידער פריינבערג געהאנגען.

אן׳ערהנליכער פאל האט פאסירט מיט נאך צוויי יודען פון ליבוי, פאלק און זאלצמאן, וועלכע מען האט אויך בעשולדיגט אין שפיאנאזש. בעת דער פערשטארבענער ד״ר ש. ראזענבוים האט זיך ווען געגען דעם דערוואוסט, איז ער געפאהרען אין שטאב און האט זיך דערשלאגען, אז דאס פעלד־געריכט האט זיי בעפרייט. דער פראקוראר האט אבער אר־גענגעבען אן׳אנקלאגע און מען האט זיי איבערגע־געבען אין אן׳אנדער געריכט. ד״ר ראזענבוים האט איינגעפונען, אז דאס איז אומגעזעצליך, ווייל גע־גען א בעשלוס פון א פעלד־געריכט, קאן דער פראקוראר נישט אנגעבען קיין קאסאציע. ניקאלאי ניקאלאיעוויטש האט אבער ספעציעל פאר דעם פאל ארויסגעגעבען א געזעץ, אז אין אן׳ערהנליכען פאל קאן מען אנגעבען א קאסאציע. אומזיסט האט זיך ד״ר ראזענבוים בעמיהט אויפצוקלערען און אנווייזען, אז דער געזעץ איז נישט חל אויף א זאך, וואס איז געטון געווארען פאר׳ן דערשיינען פון געזעץ. ער איז עקסטרא געפאהרען אין פעטער־ראגראד וועגען דעם, אבער אומזיסט: די וועלדע צארישע פאליטיק האט ...

א שענדליכען בלבול האט מען אויסגעטראכט נאך אין 1914 יאהר אין דרוסקעניק. דעם 26־טען סעפטעמבער איז נעבען דרוסקעניק פארגעקומען א שלאכט. פון הערוויטענס האט זיך דערהערט דער געוועהנליכער פייף פון א מיהל, אנ׳אנזאג צו געהען אויף דער ארבייט. דער פייף איז געווען גע־נוג צו בעשולדיגען דעם יודישען מילנער טשע־כאווסקי׳ן, אז ער האט געגעבען סיגנאלען דעם שונא. מען האט איהם גלייך ארעסטירט און איהם אפילו נישט געלאזט בעהמען א פערטיידיגער. נאך פיל מיה האט זיך סענאטאר גרוזענבערג איינגע־געבען צו פועל׳ן, מען זאל איהם צולאזען אלס פערטיידיגער. און נישט געקוקט אויף די אנטיסעמי־טישע ריכטער און העצע פון פראקוראר האט זיך דאך איינגעגעבען ארויסצוציהען דעם יודישען מילנער פון די בלוטיגע הענד.

אן׳ערהנליכער פאל האט געטראפען מיט איי־נעם א שניידער האלצמאן, א פוילישען יוד. צוויי קאזאקען האבען עדות געזאגט, אז זיי האבען בעזעהען א רויך פון קוימען, ווענען זיי אריין אין הויז, און נישט געפינענדיג דארט קיינעם, ארויפגע־גאנגען אויפ׳ן בוידעם און דארט געטראפען דעם שניידער, ווי ער שטעהט נעבען קוימען. אין דאך איז געווען אויך א לאך. און דאך קלאהר, אז האלצמאן איז א שפיאן און גיט דעם שונא סיג־נאלען דורכ׳ן רויך. ... איהם פערמשפט צו הענגען. אויך דא האט זיך איינגעמישט סע־נאטאר גרוזענבערג. אויך דא איז געלונגען דעם שניידער צו בעפרייען. אבער אין זעהר פיל פאר־לען זענען אויך געפאלען קרבנות פון דער שענד־ליכער העצע־קאמפאניע און בלבולים

ווער איז דער ערשטער יוד. דעפוטאט
אין טערקישען פארלאמענט

לאנדאן (יט״א) „דזשואיש קראניקל" ברענגט אין א קארעספאנדענץ פון סטאמבול פאל־גענדע איינצעלהייטען וועגען דעם ערשטען יודישען דעפוטאט אין טערקישען פארלאמענט ד״ר אברע־וואיא, וועלכער איז געוועהלט געווארען לויט׳ן וואונש פון טערקישען מלוכה־פרעזידענט קעמאל אטאטורק.

דר. אברעוואיא איז געווען פראפעסאר פון פא־טאלאגיע אויף דער אוניווערזיטעט אין סטאמבול. ער איז געבוירען געווארען אין סמירנע און איז איצט אלט 55 יאהר. אין יאהר 1909 איז דר. אברעוואיא בעשטימט געווארען אלס מיטגליד פון העכסטען היי־גיענישען ראט אין טערקיי. דר. אברעוואיא איז גע־וועהלט געווארען נישט אלס מינדערהייטס־פארשטע־הער, נאר פון דער רעגירענדער פאלקס־פארטיי פון א וואהל־קרייז אין אנאטאליען.

דער אריינטריט פון דר. אברעוואיא אין פאר־לאמענט איז בעגריסט געווארען מיט צופרידענהייט דורך די יודישע קרייזען אין טערקיי

יודישע ארבייטער=פארשטעהער
קאנפערירען מיט דער נייער שטאט-פערוואלטונג

ירושלים (יט״א) פארשטעהער פון ירושלי־מער ארבייטער־ראט האבען אפגעהאלטען א לענגע־רע קאנפערענץ מיט דעם בירגער־מייסטער ד״ר כאלדי און מיט דעם יודישען וויצע־בירגער־מייס־טער אדוו. אויסטער. אין משך פון געשפרעך איז בעהאנדעלט געווארען די פראגע פון צוואנגס־רוה־טאג פאר געשעפטען, פון ארבייטס־שעה׳ן אין פריי־זיר־אנשטאלטען א. ד. גל. די ארבייטער־פארשטעהער האבען זיך ארויסגעזאגט געגען דעם פראיעקט פון איינמאהנען דעם הויז־שטייער ביי די לאקאטארען אנשטאט ביי די הויז־איינגענטימער. עס איז אויך בעריהרט געווארען די פראגע פון העכערן די לוי־נען פון די שטאטישע ארבייטער און אנגעשטעלטע ווי אויך דער ענין פון זיכערן פאר די יודישע אר־ביטער שטאטישע ארבייטען אין אנ׳ענטשפרעכענ־דען פראפארץ.

א וועלט-רייזע מיט 800 יאהר צוריק
מערקווירדיגע בעשרייבונג פון דעם יוד. רייזענדען ר׳ בנימין פון טארעלא

פון מ. פאדאליער

(4

ר׳ בנימין פון טארעלא דערצעהלט ווי ירושלים האט אויסגעזעהן מיט הונדערטער יאהרען צוריק

ירושלים איז אין דער צייט ווען ר׳ בנימין איז אנגעקומען אהין, געווען א קליינע שטאט. זי איז געווען ארומגעריינגעלט מיט דריי מויערען. די בע־פעלקערונג איז אבער געווען א גרויסע, און מען האט דערפאר דארטען געלעבט אין גרויס ענגשאפט די בעפעלקערונג איז בעשטאנען פון אראבער, טער־קען, גריכען, ארמעניער. אין גאנץ ירושלים האבען זיך דעמאלט געפונען נישט מעהר ווי צוויי הונדערט יודען. די האבען געוואוינט אין דעם אונטערשטען טייל פון שטאט, ארום דעם „מגדל דוד" (דער־טורים פון דוד). דער „מגדל דוד" איז געווען די שטארקסטע פעסטונג, וואס די היילגע שטאדט האט פערמאגט. איבעוויינציג אין דעם טורעם האבען זיך געפונען צוויי הייזער, וואס האבען געדינט פאר קהל׳ישע צוועקען. איין הויז איז געווען א שפיטאל, וואו מען פלעגט ברענגען די קראנקע פון שטאט ווי אויך פון דער סביבה. דאס צווייטע הויז איז געווען א מין הדים פאר אלטע און קראנקע מענשען, וואס האבען נישט געהאט ווער עס זאל פאר זיי זארגען.

מיט וואס האבען זיך בעשעפטיגט די צוויי הונ־דערט יודען, וואס האבען געלעבט אין דער היילגער שטאט?

ווי ר׳ בנימין דערצעהלט, האבען זיי זיך אפ־געגעבען מיט פארבערי. אין ירושלים איז געווען א מין פאבריק, וואו מען האט געפארבט קליידער און פערשידענע שטאפען. די יודען פלעגען יעדען יאהר אפדינגען די פאבריק פון דער רעגירונג, און דערמיט זיך ערנעהרט. לויט דעם אפמאך האט קיינער, חוץ די יודען, נישט געטארט זיך בעשעפ־טיגען מיט פארבערי. און ר׳ בנימין מאלט פאר אונז א בילד ווי אזוי די היילגע שטאט האט אויס־געזעהען מיט הונדערטער יאהרען צוריק. ער דער־צעהלט אונז, ווי יערען טאג פלעגען ארויספאהרען פון דעם „מגדל דוד" פיער הונדערט רייטער צו פיהרען מלחמה מיט די ווילדע שבטים, וואס הא־בען זיך געפונען אין ארץ־ישראל, און אויך צו בעשיצען די שטאט פון איבע־פאלען. ער דערצעהלט אויך וועגען דער מאשעע, וואס די טערקען האבען אויפגעבויט אויף דעם ארט וואו דער בית־המקדש איז געשטאנען, און וועגען דעם כותל־מערבי.

באך מיט הונדערטער יאהרען צוריק פלעגען די יודען געהן זאגען תפילות ביים כותל מערבי און פארגיסען דארטען טרעהרען. ער האט אויך געזע־הען די שטאל, וואס שלמה המלך האט געבויט פאר זיינע פערד. די דאזיגע שטאל איז געווען געבויט פון שטיין, און עס איז געווען א גרויסער און שטאר־קער בנין, וואס האט אויסגעזעהען ווי א פעסטונג. מען האט אויך געזעהען דעם טייך, וואס איז גע־ווען נישט ווייט פון מזבח, ווען דער בית־המק־דש איז געשטאנען, און וואו יודען פלעגען קומען ברענגען זייערע קרבנות. די יודען פלעגען אויפ־שרייבען זייערע נעמען אויף דער וואנט פון דעם בנין, וואס האט זיך געפונען ביי דעם דאזיגען טייך. און אונזער רייזענדער בעשרייבט אויך די פער־שידענע קברים וואס ער האט געזעהען, די קברים פון היילגע, פון תנאים און יודישע העלדען, וואס זע־נען געפאלען אין דער צייט ווען ירושלים איז בע־לאגערט געווארען פון די רוימער.

און ארום ירושלים, דערצעהלט ער אונז, גע־פינען זיך גרויסע בערג, און אויף דעם בארג ציון זענען די קברים פון דוד המלך און פון די אנדערע יודישע מלכים, וואס זענען געקומען נאך איהם. מען קאן זיי אבער נישט זעהען, זוארים מיט פופ־צעהן יאהר צוריק, דערצעהלט אונז ר׳ בנימין, איז איינגעפאלען א וואנט פון דער בימה, וואס געפינט זיך אויף דעם בארג ציון, און דאס ארט וואס מען האט געוואוסט אז דארט געפינען זיך די קברים פון די יודישע מלכים, איז פערשאטען געווארען. דערביי איז אבער פארגעקומען אזא מעשה:

דער פאטריארך פון ירושלים האט גאדונגען מענשען, אז זיי זאלען אפראמען די ערד, און ארום צוואנציג מענשען האבען דערביי געארבייט. צוויי פון די ארבייטער האבען, אפראמענדיג די ערד, זיך אנגעשלאגען אויף אן איינגאנג, וואס האט גע־פיהרט צו א הייל. האבען זיי זיך אוועקגעלאזען אין דער טיפעניש פון דער הייל און געפונען א גרויסען פאלאץ, וואס איז געשטאנען אויף זיילען פון מירמעלשטיין, בעדעקט מיט גאלד און זילבער. אין דעם פאלאץ איבעוועניג איז געשטאנען א גאל־דענער שטול, מיט א רוט און א קרוין אויסגעארבייט פון גאלד. אט דאס איז געווען דער קבר פון דוד המלך. און ביי דער זייט פון דוד המלך׳ס קבר האבען זיך געפונען די קברים פון, שלמה המלך און פון די אנדערע יודישע מלכים. זיי האבען געפונען קאסטענס, וואס זענען געווען פערשלאסען מיט שלעסער און מען האט נישט געוואוסט וואס עס ליגט אין די קאסטענס. די צוויי ארבייטער האבען געוואלט אריינגעהן ווייטער אין פאלאץ, האט אויס־געבראכען א שטורעם־ווינט, וואס האט זיי אומגע־ווארפען פון די פיס און זיי זענען געבליבען ליגען פער׳חלש׳טע אויף דער ערד און זיך נישט געקאנט אויפהויבען. זיי זענען אזוי געלעגען ביז׳ן אוונד, ווען א מאן איז געקומען און זיי געפונען ליגענ־דיג און גענומען שרייען: „געהט ארויס גיכער פון דער הייל!" די צוויי ארבייטער האבען זיך ענד־ליך אויפגעהויבען און זיי זענען געקומען צו לויפען דערשראקענע און דערצעהלט דעם פאטריארך וואס מיט זיי איז געשעהען און וואס זייערע אוי־גען האבען געזעהען. דער פאטריארך האט געשיקט רופען ר׳ אברהם החסיד, וואס איז געקומען פון קאנסטאנטינאפאל קיין ירושלים, און ער האט איהם דערצעהלט די געשיכטע מיט די צוויי ארבייטער. ר׳ אברהם האט ערקלערט דעם פאטריארך, אז דאס זענען זיכער די קברים פון די יודישע מלכים. ער האט אויך געזאגט דעם פאטריארך, אז אויף דעם צווייטען טאג וועט ער געהן מיט איהם אין דער הייל און זעהן וואס דארטען איז פאראן.

ווען די זענען געקומען אויף דעם צווייטען טאג, האבען די געטראפען דיזעלבע ארבייטער טויט, דייערע קערפערס זענען געלעגען צוווארפען און פערשידענע זייטען. ווי עס ווייזט אויס, האבען די ארבייטער געוואלט אליין אריינדרינגען ווידער אמאל אין דעם פאלאץ וואס זיי האבען געפונען, און חאהר שייגליך אנרויבען דאס גאלד און די פערשידענע אוצ־רות וואס זיי האבען געזעהען, און מן הסתם אויך עפענען די קאסטענס. ווען מען האט געפונען די טויטע, האט מען עס אנגענומען פאר א סימן, אז מען טאר ווייטער נישט אריינדרינגען אין דער הייל און אריינקומען אין דעם פאלאץ, און אז די קברים דארפען בלייבען פערהוילען פון מענשליכע אויגען. דער פאטריארך האט ארויסגעגעבען א בעפעהל, אז מען זאל פערשטאפען די עפענונג פון דער הייל.

ווי ר׳ בנימין דערצעהלט, האט ער געהערט די דאזיגע פאנטאסטישע מעשה טאקע פון ר׳ אברהם החסיד אליין, מיט וועמען ער האט זיך בעגעגענט אין ירושלים. ווי ווייט דאס שטימט מיט היסטארישע פאקטען איז אן׳אנדער ענין.

פון ירושלים האט ר׳ בנימין זיך אוועקגעלאזט אין אנדערע ערטער פון אונזער היילגער לאנד. ער דערצעהלט אונז פון זיין בעזוך אויף דעם קבר פון מוטער רחל, און בעשרייבט ווי דער קבר זעהט אויס. די מצבה איז אויפגעבויט פון עלף שטיינער, אנדערע זאגען, אז די צאהל פון די שטיינער איז צוועלף, לויט דער צאהל פון די שבטים. לויט דער לעגענדע איז איבער פון די שטיינער אוועק געלייגט געווארען אויף דעם קבר פון יעקב אבינו אליין.

ער דערצעהלט אונז אויך, ווי אזוי בית־לחם האט אויסגעזעהען, און ווי עס האט אויסגעזעהען די היילגע שטאט חברון, וואו עס געפינען זיך די קברים פון די אבות.

דאס אלץ וועלען מיר אבער איבערגעבען אין דעם נעכסטען קאפיטעל פון ר׳ בנימינ׳ס רייזע־בעשרייבונגען.

(פארטזעצונג קומט)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

די יודישע געזעלשאפט און די מלאכה

דאס לערנען זיך א מלאכה איז אריין אין דער מאדע פון די יודישע אינטעליגענטע ספערן אזוי ווי אמאל האט דער האנדווערקער געהאלטען פאר א פונקט פון זיין אמביציע און גוטען טאן צו בילדען זיינע קינדער אלס דאקטוירים, אדוואקאטען א.א.וו. פון וועלכע ס'זענען ארויסגעוואקסען די רייהען פון דער יודישער אינטעליגענץ, דאס זעלבע גיט היינט א פערמעגליכער סוחר אדער אינדוסטריעלער זיין זוהן אין א האנדווערקער־ווארשטאט.

די דאזיגע איבערשיכטונג פון דער יודישער יוגענד האט איהר מקור אין דעם איבערפלוס און אין די הונגער־פערדינסטען פון דער פאך־אינטעליגענץ, פאר וועלכע אנדערע ארבייטס־געביטען ווי למשל די באאמטען־קאריערע איז פערמאכט. פון דער אנדערער זייט לערנט די ערפאהרונג, אז דער סאמע אויסהאלטעוודיגער עלעמענט אויף די סתירה פון גורל איז נאר דער האנדווערקער, וועלכער דיספאנירט מיט גוטער אויסבילדונג און עהרליכער ארבייט און מיט דער געוועהר וועט ער שטענדיג געפינען פערדינסט און אין אויסערסטען פאל האט ער די מעגליכקייט פון עמיגראציע און זיך בעזעצען נישט נאר דוקא דארט פון וואנען ער שטאמט און וואו ער האט זיך געלערנט.

אנ'עהנליכע ערשיינונג האבען מיר אבסערווירט צווישען יודען אין דייטשלאנד, וואו גאנצע קאדרען פון דער ארויסגעווארפענער אינטעליגענץ, נישט קוקענדיג אויף עלטער — האבען זיך געשטעלט צו די האנדווערקער־ווארשטאטען, וואס איז נישט געבליבען אהן ווירקונג אויף דער ענדערונג פון דער איינשטעלונג פון דער יודישער געזעלשאפט אין פוילען בנוגע דער מלאכה.

די יודישע מלאכה געפינט זיך איצט אין א פערצווייפעלטער לאגע, די סיבה דערפון איז אין דער מאנגעל אין ארבייט, קאנקורענץ, קליינע פערדינסטען, פערשידענע גזירות, קליינע בעוואוסטזיניגקייט און דאס פעהלען פון אינטערשטיצונג מצד דער אייגענער געזעלשאפט.

די אויפגאבע פון די עקזיסטירענדע האנדווערקער־ארגאניזאציעס איז געווען און איז בעוואוסטזיניג מאכען די דאזיגע האנדווערקער־מאסען, אז דאס ארבייטען אהן פערדינסט און די שמוציגע קאנקורענץ נעמען נישט נאר צו די מעגליכקייט פון עקזיסטענץ, נאר פערניכטעט דאס פאך און מאכט פון האנדווערקער א בעטלער.

און אויב מיר רופען מיט פרייד אין אונזערע רייהען די יודישע אינטעליגענץ צו צוזאמענארבייט, ערלויבען מיר נישט, אז זי זאל שלאגען אונזערע ארגאניזאציעס, נישט אריינפיהרען קיין כאאס, נישט צוטיילען אויף פאליטישע פארטייען, נאר זיי זאלען מיט אונז צוזאמען ארבייטען איבערן אויפבוי פון אזא גרויס ווערק, ווי ס'איז א איבערשיכטונג פון יודענטום, אויסבילדען דעם יודישען האנדווערקער, איהם בעוואוסטזיניג מאכען און אויפשטעלען איהם אויף דעמזעלבען ניוואו צוגלייך מיט אנדערע בירגער.

אונזערע פאדערונגען זענען נאך מעהר בעגרינדעט, ווייל די יודישע אינטעליגענץ איז נישט אימיצער אנדערש, ווי דער דור פון ארימע האנדווערקער, וועלכע האבען פאר זייערע אפגעשפארטע גראשענס געשיקט אין זייערע שולען זייערע קינדער. פון די זענען דאס שפעטער אויפגעוואקסען די גרויסע אדוואקאטען, דאקטוירים, ארכיטעקטען, אינדוסטריעלער און אלע אנדערע, וועלכע לייקענען אפ איצט זייערע אפשטאמונג און נוצען אויס דעם ארימען האנדווערקער.

אויב מיר בעמערקען אין אונזער געזעלשאפט א צוריקקעהר צו דער מלאכה, האבען מיר דאס רעכט צו פאדערען פון דער געזעלשאפט, אז אין אונזער בשותפותדיגען אינטערעס, זאלען זיי אונז קומען צו הילף, די יודישע געזעלשאפט מוז אפגעבען די ארבייט צו יודישע האנדווערקער, וועלכען מ'טאר נישט אויסנוצען און מ'זאל העלפען דעם האנדווערקער צו דערהאלטען זיין עקזיסטענץ.

בעזונדערס אפעלירען מיר צו דער יודישער יוגענד, וועלכע וועט אונז אין דער צוקונפט פערטרעטען, אז זיי זאלען דאס פערשטעהען, אז דאס דערהאלטען דעם יודישען ווארשטאט איז אנ'ענטשפרעכענדער הויף און ארבייטען פאר דער ענטוויקלונג פון דער יודישער מלאכה.

צי וועט בענייט ווערען די ארבייט פון „קאמיטעט פאר יודישער מלאכה"

ווי מיר האבען שוין געשריבען איז די געזעלשאפט „ארט" ארויסגעטרעטען פון „קאמיטעט פאר דער יודישער מלאכה". באלד נאך „ארט" איז אויך ארויסגעטרעטען פון קאמיטעט די יודישע קהלה. די אמת'ע סבות פון דעם דאזיגען שריט זענען נאך איצט נישט בעקאנט און מ'הערט נישט אז דער איזוי נויטיגער קאמיטעט זאל קאנסטרואירט ווערען און זאל ווייטער זיין טעטיג.

מיר האבען זיך דעריבער געווענדעט צו דעם מיטגליד פון „קאמיטעט פאר יודישער מלאכה", ה' ראובן האפמאן, וועלכער האט אין קאמיטעט פערטרעטען די יודישע קהלה, וועגען אויפקלערונגען מכוח דעם ענין.

ה' האפמאן האט געזאגט: אלס אלטער האנדווערקער־טוער און אלס מיטגליד פון קאמיטעט קען איך אייך זאגען, אז די געזעלשאפט „ארט" איז זיכער נישט שולדיג אינם צוזאמענברוך פונם קאמיטעט. די האנדווערקער ארגאניזאציעס האבען פשוט נישט געהאט קיין אינטערעס צו דער ניי־געשאפענער פלא צובקע. ס'זענען געווען פאלען ווען ס'זענען בכלל נישט אויסגעפיהרט געווארען די בעשלוסען פון קאמיטעט, ס'זעהט אויס, אז די האנדווערקער־ארגאניזאציעס האבען נישט דערזעהן דאס אויטאריטעט פון דער אינסטיטוציע, אהן אונטערשיד פון ריכטונג האבען די האנדווערקער פיהרער ארויסגעוויזען אפאטיע צום קאמיטעט, וועלכער האט אזוי ארום נישט געקאנט טון וואס מ'האט געקענט טון.

און מען מוז דאך מודה זיין אז דער קאמיטעט האט געווירקט האט געוועקט די האנדווערקער צו לעגאליזירען די ווארשטאטען, האט בעאיינפלוסט די פרעסע. און ס'האט זיך געקענט אויסדרוקען אז די ארבייטען וועלען נישט גרינג־געשעצט ווערען נאך מעהר ביי דער איצטיגער צוריסענקייט פון די יודישע האנדווערקער אין לאדז, אזוי לאנג ווי די בעוועגונג איז נישט פעראייניגט איז דער קאמיטעט אויפן לאדזער באדען א נויטווענדיגקייט. די קהלה האט זיך־זעהר ליכט ארויסגעצויגען פון קאמיטעט, ווייל דאס איז פאר איהר געווען „אנ'איבעריגער באלאסט" אבער פאר די האנדווערקער איז די זאך נישט גלייכגילטיג און מיר מוזען שטרעבען אז די ארבייט פון קאמיטעט זאל ווידער בענייט ווערען.

ביז ווען דארפען אנגעגעבען ווערען זעזאניעס אויף אומזאץ און הכנסה

עס זענען נאר פערבליבען עטליכע טעג

מיר מאכען נאכאמאל אויפמערקזאם די אלע סוחרים, קרעמער און האנדווערקער, פאבריקאנטען, וועלכע זענען אין די פאריגע יאהרען געווארען פער־רעגיסטרירט אין האנדעלס־רעגיסטער, דאס לויט דער ביישטייער־ארדינאציע מוזען זיי אונבעדינגט אבגעבען זעזאניעס אי וועגען אומזאץ אי וועגען הכנסה.

סוחרים פון 3.טער און 4־טער קאטעגאריע און פאבריקאנטען פון 6־טער, 7־טער און 8־טער קאטעגאריעס זענען בעפרייט פון זעזאניעס. אויב אבער די זענען רעגיסטרירט אין האנדעלס־רעגיסטער זענען זיי פערפליכטעט צו פיהרען האנדעלס־ביכער און זענען פערפליכטעט די־כאויס אבצוגעבען זעזאניעס וועגען אבראט און דאכאד נישט שפעטער ווי ביז'ן 1־טען מערץ.

די דאזיגע קלענערע סוחרים און פאבריקאנטען, וואס וועלען פאר'ן 1־טען מערץ אבגעבען א מעלדונג אין קריידגעריכט, דאס מען זאל זיי אויסמעלדען פון האנדעלס־רעגיסטער, ווערען בעפרייט פון דער פליכט אבצוגעבען זעזאניעס.

אלע סוחרים פון 2־טער קאטעגאריע, וואס פיהרען נישט קיין האנדעלס־ביכער מוזען פאר'ן 1־טען מערץ אפגעבען זעזאניעס וועגען אבראט און בעזונדער וועגען דאכאד.

אלע סוחרים פון 1־טער און 2־טער קאטעגאריע אלע פאבריקאנטען פון 1־טער, 2.טער, 3־טער, 4־טער און 5־טער קאטעגאריעס, ווי אויך אלע אנדערע סוחרים און פאבריקאנטען, וואס פיהרען האנדעלס־ביכער, מוזען ביז'ן 1־טען מערץ אפגעבען זעזאניעס וועגען אבראט.

אלע סוחרים און פאבריקאנטען, וואס פיהרען האנדעלס־ביכער, קאנען די זעזאניעס וועגען דאכאד אבגעבען ביז'ן 1־טען אפריל 1935.

די סוחרים, קרעמער און פאבריקאנטען, וואס זענען פערפליכטעט צו דער־לאנגען זעזאניעס און וועלען דאס נישט טון, וועלען בעשטראפט ווערען מיט געלד ביז 500 זל. אין מען וועט זיי שאצען „אונטער די אויגען", ד. ה. אהן רעכט צו דערלאנגען אנ'אדוואלאציע.

האנדווערקער און פאבריקאנטען, וועלכע האבען פערקויפס־געשעפטען אויף רעגיסטראציע־קארטען אדער פאבריקס־געשעפטען, מוזען אבגעבען זעזאנעס אהן אונטערשיד פון זייער פאטענט־קאטעגאריע.

ווירטסלייט, וואס פערמאגען אין הויז מעהר פון 20 צימערען, מוזען פאר'ן 1־טען מערץ אבגעבען זעזאניעס וועגען דאכאד.

פאראגראף 54 וועט נישט אפגעשאפען ווערען

ביז איצט איז נאך נישט פערהאן קיין ענט־שיידונג אין דער פראגע פון פאר. 54 וועגען פער־שרייבען די נעמען פון אלע קונדען און זייערע אדרעסען אין די האנדעלס־ביכער. די גרויסע פאבריקאנטען און סוחרים מיט די האנדעלס־קאמערען בראש פאדערען ווייטער, אז דער גאנצער פאראגראף 54 זאל אפגעשאפט ווערען אדער מ'זאל דאס ביכער צוואנג אנווענדען אויך אויף די קליינערע סוחרים און פאבריקאנטען. דאס פינאנץ מיניסטעריום האט דערויף מסכים געווען. די האנדעלס־קאמערען פאדערען ספעציעל אז די קלענסטע הויפט־סוחרים זאלען אויך ווערען אונטערגעווארפען דעם צוואנג צו פיהרען ביכער.

פון דער אנדערער זייט ווערט אבער אנגעוויזען, אז פאקטיש קען די שטייער־מאכט אויסלאזען אהן דעם פאר. 54 און קען די זעלבע רעזולטאטען דער־גרייכען אויפ'ן יסוד פון אנדערע פאראגראפען פון דער ביישטייער־ארדינאציע לויט פערשידענע פאראגראפען איז די שטייער־מאכט בעפולמעכטיגט אויפצופאדערען יעדען שטייער־צאהלער, אז ער זאל צושטעלען רשימות מיט נעמען און אדרעסען פון אלע זיינע קונדען און בכלל אויפגעבען דער שטייער־מאכט די פערלאנגטע אינפארמאציע וועגען אומ־זאץ פון די קונדען און זייערע אונטערנעהמונגען.

• • •

אין ווארשא, לאדז און אנדערע גרויסע שטעט בעמערקט מען לעצטענס גרויסע שוועריגקייטען ביים דיסקאנטירען וועקסלען אויפ'ן פריוואטען מארק, ווי מען שמועסט שטעהט דאס אין צוזאמענהאנג מיט'ן פאראגראף 54, לויט וועלכען יעדע פירמע וואס מאכט דיסקאנטא אדער בארגט זיך געלד און צאהלט ציבזען, מוז מען אין די האנדעלס־ביכער פער־שרייבען דעם נאמען און אדרעס פון דיסקאנטער.

קאנפערענץ פון יודישע און קריסט־ליכע בוכבינדער

אין צענטראלען האנדווערקער־ פערבאנד פיל־סודסקיעגא 69 איז פארגעקומען א געמיינזאמע קאנפערענץ פון די יודישע און קריסטליכע בוכבינדער, וועגען דער צוזאמענארבייט פון ביידע צעכען אויפן געביט פון דער האנדווערקער־קאמער.

דער פארשטעהער פון דער צענטראלע, אדוו. גאלעווסקי האט געהאלטען א לענגערען רעפעראט וועגען דער נויטיגקייט פון צוזאמענארבייט אינם בוכבינדער פאך און ווייזט אן אז צוליב דער צוריסענקייט האט געליטען דאס גאנצע פאך הן אר־גאניזאציאנעל און הן פראפעסיאנעל. אדוו. גאלעווסקי לעגט פאר, אז עס זאל גע־שען און קריסטליכען בוכבינדער־צעך, יעלכע וועשאפען ווערען א צווישען צעך־קאמיסיע פון יודי־שען און קריסטליכען בוכבינדער־צעך, וועלכע וועלען קאארדינירען די ארבייט פון גאנצען פאך. דער רעדנער לעגט פאר, אז די קאמיסיע זאל האבען איהרע זיצונגען אמאל אין יודישען צעך און אמאל אין קריסטליכען צעך. דער פארשלאג פון אדוו. גאלעווסקי ווערט איינשטימיג אנגענומען און עס איז בעשלאסען געווארען, אז די צעכען זאלען דעלעגי־רען צו א גלייכע צאהל מיטגלידער אין דער קאמי־סיע און גלייכצייטיג ארויסשיקען א קאמוניקאט ווע־גען דעם ענין צו דער האנדווערקער־קאמער. אדוו. גאלעווסקי האט דאן רעפערירט דעם ענין לוסטרא־ציעס און אנגעוויזען, אז די צעכען דארפען בשום־אופן נישט צושיקען זייערע מיטגלידער אין די קאנ־טראל־קאמיסיעס, אנווייזענדיג גלייכצייטיג, אז דער יודישער בוכבינדער־צעך האט שוין אזא בעשלוס אנגענומען. די פארשטעהער פון קריסטליכען צעך זענען מסכים מיט די אויספיהרונגען פון רעפערענט און האבען צוגעזאגט, אז זיי וועלען דעם ענין נאכ־אמאל גענוי פארשטעלען זייער פערוואלטונג און שפעטער איהם צוריקברענגען אויפ'ן סדר־היום פון דער געמיינזאמער קאמיסיע.

אין דער בעראטונג האבען זיך בעטייליגט מצד'ן יודישען צעך: דער סטארשי בלומשטיין, שימשע־וויטש, בארובקא, רייכמאן און גרינבוים. און מצד דעם קריסטליכען צעך — סטארשי דאווידאווסקי, שמידט, פאטער און זוהן פייפער, קאזולאק און סו־באלא.

צו דער דיסקוסיע וועגען לוסטרירען האנדווערקער־ווארשטאטען

געעהרטער ה' רעדאקטאר!

לעזענדיג אין אייער צייטונג וועגען דער דיסקוסיע צי די יודישע האנדווערקער דארפען נעהמען אנ־טייל אין די לוסטראציע קאמיסיעס, בעט איך אייך מיר ערלויבען אנטיילנעמען אין דער דיסקוסיע פאר וואס איך דאנק אייך פאראויס.

איך אלס געוועזענער פערוואלטונגס־מיטגליד אין א געוויס פאך גלייכצייטיג אלס מיטגליד פון א לוס־טראציע־קאמיסיע האב איך בייגעוואוינט וואס ס'איז פארגעקומען ביי די האנדווערקער־ווארשטאטען, און קען נאר פעסטשטעלען אז די ביז איצטיגע לוסטרא־ציע קאמיסיעס האבען אויפגעטון איין זאך: געמאכט פראטאקאלען און דאס געלד איז געגאנגען פאר דער אויפזיכטס־מאכט. א גאנץ קליינער טייל האנדווער־קער האבען זיך לעגאליזירט זייערע ווערקשטאטען און די רעשט האבען בעצאהלט זייער שטראף און נישט לעגאליזירט די ווארשטאטען — דאס האבען אויפגעטון די ביז־איצטיגע קאמיסיעס. און די איצ־טיגע לוסטראציע־קאמיסיע וואס די האנדווערקער־קאמער פערלאנגט פון זייערע צעכען צוצושיקען פאר־שטעהער ווייל זי פון די האנדווערקער פארשטע־הער מאכען אז זיי זאלען אנווייזען וואו עס גע־פינט זיך נישט לעגאליזירטע ווערקשטאטען כדי מען זאל זיי קענען פערמאכען. מיר יודען דארפען נישט נעהמען אנטייל אין אזעלכע לוסטראציע קאמי־סיעס. עס איז דא א טייל האנדווערקער, וועלכע האבען אנגענומען א בעשלוס אנטיילצונעהמען אין דער קאמיסיע, ווען די הערען וואלטען אנטייל גענו־מען אין די ביז־איצטיגע לוסטראציע־קאמיסיעס וואל־טען זיי אזא בעשלוס נישט אנגענומען, ווייל דער יודישער האנדווערקער אויב ער האט נישט לעגאלי־זירט זיין ווערקשטאט איז עס נאר דערפאר ווייל ער ליידט הונגער, נויט און ער טראגט אויף זיך די מורא פאר די קאמיסיע, דערפאר איז ער גלייכגילטיג צו אלץ וואס וועט פארקומען אין איצטיגען לעבען. ווען די הערען וואס האבען אנגענומען דעם בעשלוס אז מ'זאל לוסטרירען די ווערקשטאטען מיינען דאמיט צו טון א טובה די האנדווערקער און צו לעגאליזירען זייערע ווערקשטאטען — האבען זיי א גרויסען טעות. און דערפון וועט נישט ארויסקומען קיין שום טובה און נאר א רעה ווייל די ביזאיצטיגע לוסטרא־ציעס איז אויסגעגאנגען צו א פאר זלאטעס און די יעצטיגע וואס וועט זיך אנהויבען וועט נאר אויסקו־מען צו פערמאכען יודישע ווערקשטאטען.

דערפאר דארפען מיר יודישע האנדווערקער נישט אנטייל נעהמען אין די לעצטע גזירה וואס קומט אויף די יודישע האנדווערקער און איך בין א גרוי־סער געגנער צו שאפען יודישע לוסטראציע־קאמי־סיעס.

ס. שאליט.

מאנאטליכע טראמוואי־בילעטען
צו 22.50 צו בעקומען אין
„ORBIS"
פיעטריקאווער 18, טעל. 24.933

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג 25 כב אדר א׳ תרצה

פעברואר

זון-אויפגאנג 6.32
זון-אונטערגאנג 5.08

צוגאב-פאבאר

היינטיגען דאנערשטאג דעם 28. וועט זיין טעטיג א צוגאב-פאבאר-קאמיסיע פאר פ. ק. או., לאדז 2, פיעטריקאווער 165. עס דארפען זיך צהין שטעלען די פאבאראווצעס פון יאהר 1913 און עלטערע, וועלכע האבען נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט, וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14 קאמיסאריאטען און האבען בעקומען נאמענטליכע אויפפאדערונגען פון שטאט-סטאראסטווע.

א יוד פלוצלונג געשטארבען אויפן יודישען בית-עולם

בעלטען אין טאג פון דער יאהרצייט פון ראדאשיצער רבין זצ״ל האט זיך אויפ׳ן בית-עולם צונויפגעקומען אן אומגעהויער גרויסער עולם יודען.

ביים ארויסגעהען פון בית-עולם איז פלוצלונג איינעם א יוד יוסף שלאמאוויטש פון זשידאווסקא 31 נישט גוט געווארען און באך איידער ס׳איז אנגעקומען מעדיצינישע הילף איז דער יוד געשטארבען.

חסד של אמת האט זיך גלייך פארנומען מיט׳ן מת און ס׳ווערט געמאלט בעמיהונגען, אז דער טויטער קערפער זאל נישט געפלמסט ווערען.

נאך 6 פאסט-פיליעס

(א) לויט ווי מ׳אינפארמירט אונז וועלען בקרוב ארגאנידירט ווערען אין לאדז נאך 6 פאסט-פיליעס.

לעת עתה געפינען זיך אין לאדז — די הויפט-פאסט מיט 8 פיליעס.

א פאליטישער פראצעס

(א) נעכטען זענען פערמשפט געווארען, אלס בעשולדיגטע אין פיהרען א קאמוניסטישע טעטיגקייט: דער 17-יאהריגער מרדכי גרינבערג — אויף 2 יאהר טורמע, און דער 18-יאהריגער יאנקעל פישענפעלד — אויף 6 חדשים טורמע.

געוועקגעפאלען פאר הונגער

(א) אויפ׳ן לעגאהארדט-פלאץ איז אוועקגעפאלען פאר הונגער די ארבייטסלאזע און הײמלאזע יאבינא סטעמפניאק (37 יאהר אלט).

פאגאטאווניע האט זי אפגעפיהרט אין זאפאס-שפיטאל.

א יונגער פרא אדם

(א) דער 19-יאהריגער קאראל לעוואנדאווסקי פון אלעקסאנדער איז נעכטען פערמשפט געווארען אויף א יאהר טורמע דערפאר, וואס ער האט דעם פאריגען זומער פערנארט אין פעלד א געוויסע יאדביגא אמבראזשיאק און זי פערגוואלדיגט.

Dr. med.

R. Zalcwasser

כירורג

ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17

נעמט אן פון 1–2 און פון 4–6 נאכמ.

קלאנג-סינא-טעאטער

Zachęta

זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

גרויסע פרעמיערע!

דאפעלטער שלאגער-פראגראם:

— I —

„די פרויען אין זיין לעבען"

(Wielka gra)

אין די הויפטראלען:

Marie BELL i Ryszard WILM

— II —

פיקאנטע קאמעדיע, וואס האט ענטציקט די גאנצע וועלט

„דאס געשיקטע מיידעל"

אין די הויפט-ראלען:

Sylvia Sidney i Fr. March

אנהייב 4 נ. מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

דאס האנדעלס-מיניסטעריום געגען דער רעזאלוציע פון ק.ק.א.

וועגען בעגרעניצען די קרעדיטען פאר האנדווערקער

דאס האנדעלס-מיניסטעריום האט צוגעשיקט פאלגענדען בריף צום פערבאנד פון די קאמונאלע אפשפארונגס-קאסעס (ק. ק. א.).

דער קאנגרעס פון די קאמונאלע קאסעס פון די צענטראלע און מזרח-וואיעוואדשאפטען האט אין איהר רעזאלוציע אינגאנצען ארויסגעשטראכען די קליינע האנדווערקער-ווארשטאטען צו בעקומען קרעדיטען, ווען מ׳זאל בעהמען אין אכט, אז די קליינע האנדווערקער-ווארשטאטען בעטרעפען 90 פראצענט פערמאכט די דערמאהנטע רעזאלוציע פאר די ברייטע מאסען האנדווערקער וועלכע ברויכען דאס אממייסטען, דעם וועג צום ביליגען און געזונדען קרעדיט, וואס איז דער קרעדיט פון ק. ק. א.

דאס מיניסטעריום קען נישט מסכים זיין מיט אזא שטאנדפונקט, ה׳קא אין איצטיגען מאמענט ווען די מלוכה וויל זיך אוועקשטעלען פעסט אויף די פיס, איז דער בעשלוס פון ק. ק. א. א גרויסע שטערונג אין דער אנשטרענגונג פון דער גאנצער מלאכה.

בעריקזיכטיגענדיג די אלע מאמענטען מאכט דאס מיניסטעריום אויפמערקזאם, אז די פאליטיק פון די ק. ק. א. בנוגע די קליינע האנדווערקער מוז געענדערט ווערען. דאס מיניסטעריום האלט, אז מ׳טאר נישט אויסשליסען די קליינע האנדווערקער פון בעקומען ביליגען קרעדיט.

דאס מיניסטעריום בעט דעריבער צו רעווידירען דעם בעשלוס פון דעם צוזאמענפאהר פון די קאמונאלע אפשפארונגס-קאסעס און מילדערען די פעראורדנונגען אין דער היבזיכט.

אונטערגעשריבען אונטער׳ן בריף איז דער דירעקטאר פון דעפארטאמענט, קאנדעל.

צוויי פאבריק-שטרייקען

אנ׳איטאליענישער — ביי שיינראק׳ן און א געוועהנליכער — ביי פינסטער׳ן

(א) מחמת׳ן אפשלעפען מיט׳ן אויסצאהלען די לוינען האבען עהרגעכטען פערשטרייקט די ארבייטער פון דער פירמע „שיינראק" (11. ליסטאפאדא 98). די ארבייטער אין דער צאהל פון 100 מאן, זענען אבער געבליבען זיצען אין דער פאבריק.

עס ווערען שוין געפיהרט אונטערהאנדלונגען וועגען ליקווידירען דעם סכסוך.

(א) אזוי ווי נישט אלע ארבייטער זענען נאכ׳ן לעצטען שטרייק צוריקגענומען געווארען צו דער ארבייט אין דער פלויש-פאבריק פון פינסטער׳ן, האבען די צוגענומענע ארבייטער — אנ׳ערך 100 מאן — ווידער געוואריפען די ארבייט.

די פראפעסיאנעלע פעראיינען האבען אונטערגענומען שריט צו ליקווידירען דעם שטרייק.

ארעסטירטע סוטענערען

דער הויפט-מהותן מיט זיין שותף און שותפטע

(א) נישט לאנג צוריק האבען מיר געמאלדען, אז פאליציי האט ארעסטירט דעם אינהאבער פון באר „פאד ביאלים ניעדזשוויעדזשיעם" (אויף קילינסקיעגא 125), סטאניסלאוו מושיאל, וועלכער פלעגט אין זיין באר בעשעפטיגען בלויז קעלנערקעס. די דאזיגע קעלנערקעס פלעגט ער, חוץ בעדינען די געסט, אויך צווינגען צו אפגעבען זיך זיי...

אין רעזולטאט פון דער אויספארשונג זענען איצט ארעסטירט זיינע מיטהעלפער ביים צושטעלען די „קעלנערקעס": יאן סטאנורסקי (פון שארא 6) און גענאוועפא מאוושארעק (פון סקלאדאווא 25).

אויף א טויטען פונקט

דער סכסוך אין דער לויז-זייד-אינדוסטריע

(א) די נעכטיגע קאנפערענץ אין ארבייטס-אינספעקטאריאט וועגען אונטערשרייבען אנ׳אפמאך פאר דער לויז-זיידען-אינדוסטריע האט נישט געבראכט צו קיין רעזולטאט.

די סיבה דערפון איז, וואס די פאביאניצער פאבריקאנטען האבען זיך אפגעזאגט צו אונטערשרייבען דעם אפמאך צוליב דער „פאביאניצער", וואס האט זיך לעצטענד שטארק ענטוויקעלט, און איז פאר זיי א גרויסע קאנקורענץ. די לאדזשער פאבריקאנטען ווידער האבען נישט געוואלט אונטערשרייבען דעם אפמאך, ווייל — די פאביאניצער האבען איהם נישט אונטערגעשריבען.

אזא אלגעמיינער „קורס"...

מען האט איהם משלם געווען מיט קלעפ

(א) דער 57-יאהריגער דראזשקער מענדעל רייזבוים פון טשעשעלסקא 6 האט נעכטען ביינאכט געהאט אזא מין „לייזעכץ".

בעת ער איז געשטאנען אויף זיין שטעל, אויף פאמארסקא גאס, זענען צו איהם צוגעקומען 3 „בעגלעזעלטע" פערשוינען, און בעפוילען, אז ער זאל זיי אפפיהרען „פא קאוואלעסקי" אויף סטאקי. האט זיי דער דראזשקער אפגעפיהרט אויפ׳ן אנגעוויזענעם ארט, און אז עס האט געהאלטען ביים בעצאהלען פאר׳ן קורס — האבען די „פאסאזשירען" איהם גוט אנגעבראכען די ביינער, און זענען אוועק.

צום דראזשקער האט מען געמוזט ארויסרופען פאגאטאוויע. און פאליציי זוכט די דזשענטעל-לייט.

זיך „אויסגעבארגט" ציהרונג

בכדי צו גיין אויף א באל, און מאכט זיך גאפעוואטע...

(א) דער יובילער, יעקב עדליץ (פון פעטריקאווער 58) האט געמאלדען אין דער פאליציי, אז זיינע א בעקאנטע, א געוויסע פרוי זלאטע שעפס (פון פעטריקאווער 70) האט ביי איהם געבארגט פערשידענע ציהרונג פאר 3400 זלאטעס, און וויל איהם נישט צוריקגעבען.

דאס ציהרונג האט זי זיך „געבארגט" אויף צו גיין אויף א באל.

פאליציי ווידער האט זיך גענומען צו אויספארשען דעם ענין.

ווען דאס אומגליק נעהמט ארום

אומגליקליכע מוטער-מיידעל פאר׳ן געריכט

(א) נעכטען איז געשטאנען פאר׳ן היגען קרייז-געריכט די 26-יעהריגע היימלאזע דינסטמיידעל אנ-יעלא לוטשאק, וועלכע איז בעשולדיגט געווארען אין דעם, אז דעם 16. נאוועמבער פ. י. האט זי דערשטיקט איהר ניי-געבוירען קינד און בעגראבען עס אויפ׳ן קבר פון איהר פערשטארבענער מוטער אויפן אלטען קאטוילישען צמענטאזש.

די לוטשאק האט פאר׳ן געריכט דערציילט, אז איהר פאטער איז א הוז-בעזצער (אויף מארשינער 26) און אז נאכן טויט פון איהר מוטער האט מען זי שרעקליך געפייניגט.

זי האט געמוזט אוועקגעהן דינען צו פרעמדע מענשען, און דאס לעבען איז איהר געווען פינסטער און ביטער.

בינו לבינו האט זי זיך בעקענט מיט עפעס א יונגענמאן, וועלכער האט זי פערפיהרט, און דאס אומגליקליכע קינד איז געקומען אויף דער וועלט.

האט זי געוואלט, אז דאס קינד זאל אויסמיידען איהר גורל, און זי האט עס דערשטיקט.

אליין איז זי דערנאך אוועק אין א הייזעל אויף דער יודישער גאס נומער 10.

דאס געריכט האט זי פערמשפט אויף א יאהר טורמע.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג

סעקסועלע בעראטונגען און פסיכא-אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5– אווענד

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: מ. קאס-פערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש וקא-פערניק (פערניקא 26), י. זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), ס. באיארסקי און וו. שאט (פשעיאזד 19), מ. לי-פיעץ (פיעטריקאווער 193), דיכטער און לאבאדא (11 ליסטאפאדא 86).

היינט

פאהרען אפ פון אונזער שטאט עטליכע צוואנציג טוריסטען קיין ארץ ישראל, פאר וועלכע די ציוניסטישע ארגאניזאציע האט ערלעדיגט אלע פארמאליטעטען, וואס זענען פערבונדען מיט דער רייזע.

די דאזיגע טוריסטען רעקרוטירען זיך צום רוב פון די האנדעלס- און אינדוסטריע-קרייזען. די רייזע קיין ארץ ישראל מאכען זיי איבער קאנסטאנצע מיט דער שיף „פאלאניא", וואס קומט אן קיין חיפה דעם 3. מערץ ה.

זעלבסטמארד פון א פאבריקאנט

(א) אין זיין וואוינונג אויף ראקיטשינער 42 האט זיך דער אינדוסטריעלער עוגעניוש לאשקי-וויטש, וועלכער האט זיין פאבריק אויף קאנטנע 5, אריינגעשאסען א קויל אין דער ברוסט.

דעם פערוואונדעטען האט מען אין א גוססן צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף פאמארסקא גאס.

פאליציי פיהרט אנ׳אויספארשונג, בכדי צו דער-גיין די סיבות פון׳ם זעלבסטמארד.

אונטערגעווארפענע קינדער

(א) אין שמיטעניק אויף פ. א. וו. 3 האט מען געפינען אנ׳אונטערגעווארפען טויט קינד — א מיידעלע פון 3 יאהר. פאליציי זוכט די פערברעכערישע מוטער.

(א) אויף מליבארסקא גאס, אין קלאזעט, האט מען געפינען אנ׳אונטערגעווארפען קינד, א יונגעלע, פון אנ׳ערך 6 וואכען אלט. דאס קינד איז געזונד.

(א) אין טויער אויף שטערלינגא 5, איז געפונען געווארען אנ׳אונטערגעווארפען 3-וואכעדיג קינד.

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף

ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02

נעמט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע

פון 8–11 ביי טאג און פון 4–9 אווענד

רעפרעזענטאנץ-טעאטער

„ראזמאיטאשטשי"

ציגעל-גאס 27. טעל. 112-25.

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

גאסטשפילען

פונ׳ם בערימטען יודיש-דייטשען קינסטלער, פרעמיער פון ריינהארד- און פיסקאטאר-טעאטערן

אלעקסאנדער

גראנאך

היינט, דינסטאג, 9.30 אווענט

ווייטערדיגע פארשטעלונגען פון

וויליאם שעקספיר׳ס מייסטערווערק

שיילאק

אין 8 בילדער, רעזשי: אל. גראנאך.

גראנדיעזע אויסשטאטונג!

פרעכטיגער בעלעט! :: ליכט-עפעקטען!

אכטונג!

נאך דער פארשטעלונג וועט

אלעקסאנדער גראנאך

האלטען א קורצען רעפעראט וועגען

שיילאק און זיין אויפפאסונג.

דעם דאנערשטאג, ד. 28-טען, 9.30 אוו.

איינהייטס-פרייזן אלע בילעטען נור 1 זל.

צום לעצטען מאל מיט אלעקסאנדער גראנאך

וועלט-געוויסען!

איינהייטס-פרייזען

אלע בילעטען איז פארטער 1 זל.

אויספלוג קיין פּאַלעסטינאַ
דורך עגיפּטען
אויף דער
מכבי'אדע

מיט דער לוקסוס-שיף „VICTORIA" 22.000 טאָן.

טראַסע: וויען, ווענעדיג, רוים, נעאַפּאַל, פּאָרט-סאַיד

די גאַנצע קאָסטען פון אנטיילנעהמען בעטרעפען — .875 זל. אין ביידע זייטען.

אָפּפאָהר דעם 27-טען מערץ

דער פּרייז נעהמט אַרום: אינדיווידועלע אויסלענדישע פּעסער און אַלע וויזעס. רייזעס מיט דער באַהן, שיף. אַלע שטייערן און פּאָרט-אָפּצאָהלונגען.

גענויערע אינפאָרמאַציעס ערטיילט און איינשרייבונגען נעהמט אָן

WAGONS-LITS COOK

פּיעטריקאָווער 64 ● טעל. 170-77.

אונטער די רעדער פון אַנ'אויטאָ

(א) אויף ראָג זגערזשער און לימאַנאָווסקיעגאָ איז איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַנ'אויטאָ דער פּוהרמאַן יאַנקעל פּאַזשענטשעווסקי פון אַזאַ-קאַזאַ.

ביי איהם איז צובראָכען געוואָרען די לינקע האַנד, און שטאַרק צוקאַליעטשעט דער קאָפּ.

פּאָגאָטאָווע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דער שולדיגער שאָפער איז צוגעצויגען געוואָרען צו פאַראַנטוואָרטליכקייט.

גרויסע בילדער-אויסשטעלונג
פון דעם בעקאַנטען קינסטלער, הענעך באַרטשינסקי

דעם קומענדיגען זונטאָג עפענט זיך אין לאָקאַל פון דער געזעלשאַפט „בני ברית" (פּעטריקאָווער 90) אַ בילדער אויסשטעלונג פון דעם בעקאַנטען קינסטלער הענעך באַרטשינסקי.

הענעך באַרטשינסקי איז אַן אונזעריגער אַ לאָדזשער, אָבער זיין נאָמען איז בעקאַנט אין דער גרויסער וועלט: ער האָט העלפער 10 יאָהר פאַרבראַכט אין אויסלאַנד, וואו ער האָט זיך קונה שם געווען, אַלס ערשט-ראַנגיגער קונסטמאָלער און צייכענער.

ער בעלאַנגט צו דער בעריהמטער „יונג-יודיש" גרופּע, וועלכע האָט אָנגעהויבען אַ נייעם אינטערעסאַנטען קאַפּיטעל אין דער געשיכטע פון דער יונגער יודישער מאָלעריי.

זיין אויסשטעלונג אין לאָדז, נאָך זיין צוריקקעהר פון היטלער-דייטשלאַנד, האָט געהאַט דעם גרעסטען דערפאָלג.

ווייסע וואָך אין „קאַנסום"
ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור

דער איינציגער אין אונזער שטאָט וואַרען-הויז „קאַנסום" ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור ראַקאַטשינער 54, צופאָהר מיט די טראַמוואַיען 10 און 6, וואָס האָט אַ דאַנק די אונגעוועהנליכע נידריגע פּרייזען פון איהרע אויסאַרבייטונגען, זיך ערוואָרבען אַן אונבעדינגטען צוטרוי פון גרעסטען טייל לאָדזשער איינוואוינער.

איצט, צוליב דער ווייסער וואָך, שטרעבט דער „קאַנסום" צו ערוואָרבען גאַנץ לאָדז צוליב דעם רייזיגען לאַגער פון פאַרשידענע סחורות, וואָס ווערען פאַרקויפט צו קאָנקורענץ-פּרייזען.

ס'איז דעריבער נישט קיין וואונדער, וואָס אין די פּרעכטיגע זאַלען פון „קאַנסום" איז ריהרעוודיג פון די בעזוכען פון קויפענדע, וואָס שטרעבען אויסצונוצען די זעלטענע געלעגנהייט.

Dr. Zygmunt Henrykowski

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף פּיעטריקאָווער 86

טעל. 148-63

נעהמט אָן פון 8—11 און פון 6—9 אָוונט.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע זאַל.

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה.

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 141-32

עמפּפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 אָוונד.

זונטאַג און יום-טוב פון 9—11 בייטאָג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל

אָפּגעווישט און — ווייטער געדרייט...
זיצונג פון דעם רודא-פּאַביאַניצער שטאָט-ראַט

(א) אין רודא-פּאַביאַניץ איז, אונטער'ן פאָרזיץ פון'ם בירגערמייסטער דאַלקאַ, פאָרגעקומען אַ זיצונג פון'ם דאָרטיגען שטאָט-ראַט.

נאָך אַ פיערדיגער דיסקוסיע האָט דער שטאָט-ראַט בעשלאָסען אויסצומעקען פון דער קאַנטאָ פון פאַרלעטיגע סומען, די סומע פון 24,000 זלאָטעס, וואָס איז ענטשטאַנען מחמת די מיסברויכען, וועלכע זענען בעגאַנגען געוואָרען דורך די שטאַטישע בעאַמטע און די לעצטע יאָהרען.

עס איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו אַנולירען די סומע פון 10,900 זלאָטעס, וועלכע איז אויסגעצאָהלט געוואָרען אַ געוויסען גזשעגאָזשעווסקי פאַר קויהלען, וועלכע זענען נישט דערהאַלטען געוואָרען, ווייל גזשעגאָזשעווסקי איז געשטאָרבען....

דער בודזשעט אויף 1935[36 זאָל אָנגענומען ווערען דעם קומענדיגען שבת.

אַ באַנדיטען-אָנפאַל

(א) נעכטען ביינאַכט זענען אויף ראָג פּעטריקאָווער און פּאָלודניאָווא 2 אומבעקאַנטע פערזאָנען בעפאַלען מיט מעסערס דעם 26-יאָהריגען סטאַניסלאַוו מראָוויטשינסקי (פון וואָלטשאַנסקאַ 109) און איהם געפעהרליך צושטאָכען די ברוסט.

פּאָגאָטאָווע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

פּאָליציי זוכט די אָנפאַלער.

אַ קאָוואַל — אַ רופא
ער האָט געלאָזט בלוט מיט פערדישע כלים...

(א) פאַר'ן לאָדזשער קרייז-געריכט איז נעכטען געשטאַנען דער 40-יאָהריגער קאָוואַל הערמאַן לוצ'יאַן (פון קאָנסטאַנטין, 11. ליסטאָפּאַדאַ 34), וועלכער האָט חוץ זיין אייגענטליכע פאַך, זיך אויך פאַרנומען מיט היילען חיות און... מענשען.

אַ „ספּעציאַליסט" איז ער געווען אויף האַקען אַב'אָדער און לאָזען בלוט...

האָט ער אַזוי, צווישען פיל אַנדערע זיינע פּאַציענטען, געהאַט אַ חולה איינעם ראַפּאַעל טשאַטשינסקי פון קאָנסטאַנטין, וועלכען ער האָט אָפּגעצאַפּט בלוט, בענוצענדיג זיך דערביי מיט דיזעלבע אינסטרומענטען, וואָס ער האָט בענוצט ביי פערד...

דער טשאַטשינסקי איז קורץ נאָך דער אָפּעראַציע געשטאָרבען פון אַ בלוט-פאַרגיפטונג, און — הערמאַן לוציאַן האָט נעכטען דערפאַר בעקומען אַ פּסק דין — אַ יאָהר טורמע.

גוט מאָרגען!
דער „הייליגער פּאַמניק"!..

יודען געהען אַרום אַהן קאָפּ. נישטאָ קיין פּרנסה, ביטע געזעצען. בון'פיהרונג: האַנדווערקער-קאַרטען, לוסטראַציעס, ראַזעציעס, יודישע פּרנסות לאָזען זיך אויס. יודישע עקזיסטענצען ווערען אונטערגעבראָכען. אַ כוואַליע פון נייע באַנקראָטען, שטייערן, עקזעקוציעס, ליציטאַציעס, און איצט די ענדעקישע „דרשות" אין שטאָט-ראַט. „אָרענדאַוויק", „פּראָגנט" און אַנדערע שלעק און צרות.

איז מיטען דערינען, אין מיטען די אַלע צרות און פּרעגעלה. באַהיר אַ „שוועמע גורע"!.. וואָס מיר עקזעקוציעס און ווער מיר ענדעקעס? זאָרגט נישט, יודעלעך, וועט זיין פּרנסה. וועט זיין אַ קוואַרטעל דירה-געלד, וועט זיין וועקסלען אויסצוקויפען ביים רעגענט, זאָרגט נישט, לעגט אַוועק אַלע אייערע דאגות, נעמט איין צו דער „שוועמע גורע!"..

ווייסט איהר, רבותי, וואָס דאָס איז אַזוינס?

— אַ „פּאַמניק"! אַ „הייליגען פּאַמניק" אויפ'ן הר הכרמל אין ארץ-ישראל — איהר העריט?

נו, האָבען מיר, יודען, ביים איצטיגען מאָמענט נאָך וויכטיגערע זאַכען, ווי אַ „פּאַמניק" אויפ'ן הר הכרמל? דאָס איז אַ „ברענענדיגע פּראַגע", ממש אַ „נויטווענדיגקייט" אַהן וועלכע מיר יודען קענען נישט לעבען. וואָס פאַר אַ פּנים האָט אַ לאַנד אַהן אַ פּאַמניק?...

— הקיצור, יודען, גיבט כסף!..

אבא—נעט.

● ר. איזראַעל

דער בערזען-סוחר
שפּאַנענדער ראָמאַן פון יודישען לעבען

126

— איך דאַרף שוין נישט צוצוגרייטען קיין מאַטעריאַל פאַר דעם געריכט און נישט פאַר דער אויספאָרשונג, איך בין שוין בעפרייט געוואָרען פון די דאָזיגע פליכטען האָט דזשאָן קיסטער געענטפערט דעם אינספּעקטאָר.

— אָבער איהר בעשווערט דאָך נאָר דעם ענין. סוף-כל-סוף וועלען מיר דאָך אַליין דערגעהען, דאָס וועט נאָך לענגער דויערן. ס'וואָלט געווען גלייכער פון יעדען שטאַנדפּונקט, אַז דער ענין זאָל וואָס גיכער ליקווידירט ווערען. דאָס איז מיין מיינונג. אויב איהר האָלט אַנדערש, איז דאָס אייער זאַך און ווי איך האָב שוין ערקלערט, וועל איך מוזען אָנהויבען צו בעהאַנדלען נישט אַנדערש ווי דעם געשיקטען ראַבערט.

דזשאָן קיסטער האָט אַ קוק געגעבען אויפ'ן אינספּעקטאָר פון אונטער די ברעמען. ער האָט געהאַלטען פאַר אַ בעליידיגונג דאָס פאַרגלייכען איהם מיט ראַבערטען. הגם אין זיך איז ער געווען טיף איבערצייגט, אַז ער אַליין איז נישט בעסער פון ראַבערטען.

— איך פאַרשטעה גאַנץ גוט, האָט דזשאָן געזאָגט אַז איך הויב אָן צו פאַרלירען ביי אייך דעם פּרעסטיזש, דעם אָנזעהען, דעם כבוד, יעדע מענשליכע ווירדע, פאַר מיר איז דאָס קלאָר און כ'האָב מיר דאָס סוף-כל-סוף נישט געקענט אַנדערש פאָרשטעלען, אָבער אין מיר האָבען זיך ערשט איצט אַריינגענג'בעט ספקות וועגען דעם ווי אַזוי מיר צוזאַמען, דאָס הייסט איהר דער פּאָליציי-אינספּעקטאָר און איך זיין געהילף, האָבען געאַרבייט. דאָס איז דאָך געווען אַ סקאַנדאַל, אַ מורא'דיגע לייכטזיניגקייט. מיר האָבען זיך קיינמאָל נישט אינטערעסירט מיט די מאָטיוואַן פון די טויזענטער פאַרברעכענס, מיט וועלכע מיר האָבען געהאַט צו טון, נאָר מיט פאַרברעכען גופא. מיר האָבען זיך נאָר אינטערעסירט דערמיט ווער ס'איז דאָס פאַרברעכען בעגאַנגען און נישט דערמיט צוליב וואָס דאָס פאַרברעכען איז בעגאַנגען געוואָרען, האָט איהר שוין אַמאָל ביים אויספאָרשען אַ פאַרברעכער איהם געפרעגט, צוליב וואָס האָט איהר דאָס געטון? וועלכע מאָטיוון האָבען אייך דערצו געטריבען? פאַרוואָס האָט איהר איבערגעשניטען דעם האַלז און נישט געשאָסען? פאַרוואָס האָט איהר געוואָלט פאַרדינען אַ פּאָר גראָשען ביים מאָרדען, ווען איהר האָט געקענט גנב'ענען? ניין, דאָס איז נישט געווען דער פאַל, מיר האָבען שטענדיג אָנגעהויבען די אויספאָרשונג לויט אַ שאַבלאָן:

— ווי הייסט איהר? וואו וואוינט איהר? ווי האָט געהייסען אייער פאָטער, אייער מוטער? ציזענט איהר זיך מודה אין בעגעהן דאָס פאַרברעכען? האָט יענער געזאָגט יאָ, האָבען מיר פאַרענדיגט די אויספאָרשונג, האָט יענער געזאָגט ניין, האָבען מיר איהם אַזוי לאַנג געפּייניגט, אַז ער האָט געזאָגט יאָ, דעמאָלט איז געווען אַלץ פאַרענדיגט. האָט איהר אַמאָל מיסטער אינספּעקטאָר, געפּרובט אַריינצודרינגען אין דער נשמה פון דאָזיגען פאַרברעכער, וועלכער איז דאָס פאַרברעכען באמת בעגאַנגען, אָבער מיט דעם כוח, וועלכער ווייסט נישט פון קיין שום ווידערשטאַנד, פון קיין שום לאָגיק און קיין שום אויסגאַנג, די נשמה האָט דערביי געהאַט צו טון מעהר ווי די האַנט...

— דזשאָן קיסטער, האָט דער אינספּעקטאָר איהם איבערגעשלאָגען די רייד, אייער לאַגע, אין וועלכער איהר געפינט זיך איצט, בערעכטיגט אייך נישט און בעפולמעכטיגט אייך נישט זיך צו פאַרנעמען מיט אַזעלכע ענינים, לאָזט דאָס פאַר די טעאָרעטיקער-קרימינאַלאָגען און פּסיכאָלאָגען. מיר וועלען שוין אונזערע אויספאָרשונגען פיהרען לויט אונזער אַלטען אויסגעפּרובטע מיטלען, וועלכע האָבען שטענדיג געגעבען די געווינשטע רעזולטאַטען.

— אָבער מיט די דאָזיגע מעטאָדען האָט איהר נישט פאַרקלענערט די פאַרברעכערישקייט נאָר נאָך פאַרגרעסערט, איהר האָט פון די פאַרברעכענס-מאָטיוועז נישט אַרויסגעצויגען דעם פּועל-יוצא צו בעזייטיגען די מאָטיוון וואָלטען ממילא אויך בעזייטיגט געוואָרען די פאַרברעכענס, איהר האָט מורא דערפאַר, אַז די צאָהל פאַרברעכענס זאָלען זיך פאַרקלענערן, ווייל איהר וואָלט נישט געהאַט די גרויסע פּאָסטענס און וואָלט נישט בעקומען קיין מעדאַלען.

— דזשאָן קיסטער, איך מאַך אייך אויפמערקזאַם, אַז איהר זענט אַנ'ערעסטאַנט און נישט קיין פּראָפעסאָר פון קרימינאָלאָגיע, איהר דאַרפט מיר ענטפערן אויף מיינע פראַגען, און אויב איהר ווילט נישט ענטפערן, קענט איהר שווייגען, אָבער קיין לעהרע וועל איך ביי אייך שוין נישט נעמען.

— זאָלט איהר מיך אויף אַזאַ אופן נישט פּייניגען מיט קיין פראַגען, ווייל איך האָב בעשלאָסען צו שווייגען. איהר אַליין האָט מיר געזאָגט, אַז איהר קענט נישט פאַרשטעהן די מאָטיוון, וועלכע האָבען מיך געטריבען צו פאַרברעכען, נאָך ווייניגער קענט איהר פאַרשטעהן די סיבות, וועלכע האָבען דערפיהרט די פרוי רובין צו אַזעלכע גרויזאַמע מאָרדען און לסוף אינטערעסירט אייך איצט נאָר איין זאַך — שולדיג אָדער אונשולדיג און דערמיט איז אייער ראָל געענדיגט, דאַן געהט דער ענין איבער צום אויספאָרשונגס-ריכטער, וועלכער שטעלט אויך נאָר פעסט — שולדיג אָדער אונשולדיג, דאַן נעמט דאָס איבער דער פּראָקוראָר, וועלכער האָט די זעלבע אויפגאַבע און דאַן קומט שוין די איבריגע קאָמעדיע מיט'ן געריכט. און איהר אַלע, און איך בין אויך געווען צווישען אייך, ווערט אָנגערופען די היטער פון דער אָרדנונג און פון גערעכטיגקייט, איהר זענט אָבער קוים גערעכט נעגען פינף פּראָצענט פון די פאַרברעכער, בנוגע אַלע איבריגע זענט איהר אינגאַנצען אומגערעכט און איהר פיהלט דאָס אפילו נישט.

דער אינספּעקטאָר האָט געצויגען מיט די פּלייצעס, ער האָט געזעהן, אַז ער וועט מיט דזשאָנען מעהר נישט פאַרטיג ווערען, ער האָט געמיינט, אַז דאָס איצטיגע פאַרהאַלטען זיך פון דזשאָנען איז נישט מעהר ווי אַ גוט צוגעטראַכט פאַרטיידיגונגס-מיטעל, צו וועלכען דער אינספּעקטאָר האָט בשום אופן נישט געוואָלט דערלאָזען.

— ווי איך זעה, האָט ער געזאָגט, ווילען מיר זיך היינט נישט צונויפרעדען, דזשאָן, אויב איהר וועט זיך איבערטראַכטען דעם ענין און איהר וועט וועלען געבען ערקלערונגען, קענט איהר זיך מעלדען צו מיר אין יעדען מאָמענט.

— אַ דאַנק פאַר דער לייטזעליגקייט, האָט דזשאָן מיט אַ פאַרביטערטען שמייכעל געזאָגט און זיך געגרייט צום פאַרלאָזען דאָס צימער, היינט מיך אָפּפיהרען וואוהין מ'דאַרף. אונזער געשפּרעך איז ווירקליך שוין געענדיגט.

דער אינספּעקטאָר האָט געהייסען אַרויספיהרען דזשאָנען און אַליין האָט ער זיך פאַרטראַכט וועגען דעם, וואָס דזשאָן האָט מיט איהם גערעדט.

(פאָרטזעצונג קומט)

שפיץ מארגעז אין קינא „EUROPA"

גרויסער יום־טוב פון דער קינא־קונסט

ווי אויך MARTA EGGERTH אין דער געזאנג־מוזיקא־לישער קאמעדיע א. נ.

JAN KIEPURA

„פאר דיר זינג איך" — פראדוקציע: — British-Gaumont

אפקלאנגען פון יוזעף שמידט'ס קאנצערט

אנ'ענטפער א „מוזיקאלישען מבין"

עס איז אפילו געגען מיין געוואוינהייט צו ענט־פערען אויף בריף פון מנגנים און מבינים „מיט שטריכעלעך", „שטענדיגע לעזער פון אונזער צײ־טונג" (אין א טויער ביי געוויסע צייטונגס־פערקוי־פער). אויף אזעלכע בריף וואס דארפען „רוהען אין פדידען" אין רעדאקציע קארב, צוזאמען מיט אנדע־רע וויכטיגע „שריפטען" פון כלל יודישער בעדיי־טונג, ווי למשל: א גט — אהן א גט, קויהלען — אהן קויהלען, חזנים־סכסוך אהן חזנים־סכסוך, א דועל— אהן א דועל און נאך פיל אזעלכע וויכטיגע זאכען..

איך מוז אבער, ווילענדיג נישט־ווילענדיג, איינ מאל פאר אלע מאל, זאגען א פאר ווערטער דעם „מבין" אז ער זאל נישט פערדרעהען זיין און אונ זער קאפ מיט מבינות וואס איז במחילה...

איצט, הערט וואס א מבין שרייבט מיר:

„ווען אין אלע אייערע רעצענזיעס, מאעסטרא, געפינען מיר א ריכטיגע מוזיקאלישע אפשאצונג, פון אלעם וואס ווערט פראדוצירט אויף דער עסטרא דע און אין שוהל אזוי געפינען מיר דאס ווייניגער אין אייער רעצענזיע איבער שמידט'ן — איהר שרייבט אז שמידט דארף מען נישט מעסטען לויט די לענג און גרויס פון זיין שטימע", וואס דאס מיינט, אז שמידט האט נישט קיין שטימע (?) ווייטער שרייבט איהר, גראד ווייל זיין שטימע איז דונקעל געפארבט און אין די נידעריגע לאגע קלינגט זי אזוי ווי אביסעל הייזעריגלעך, איז דאס א בעוויז, אז שמידטס שטימע קלינגט נישט אזוי איי..איי...איי... (??) וואס איך בין מיט אייך, הער פראפעסאר מס־כים, טא צו וואס דער גאנצער טאראראם און אייערע ליב געזאנגען אויף מיר מוז איך אייך זאגען, ה' דיריגענט, האט שמידט נישט געמאכט קיין גרויסע ווירקונג.

וועגען שמידטס געזאנג און וועגען די ווירקונג, אויפן עולם, וואס איך האב אין מיין רעצענזיע אזוי בולט אונטערגעשטראכען שרייבט דער „מבין מיט שטריכעלעך" קיין ווארט נישט. זאל מיר אפשר, מיין ליבער „מבין" עפענען די קארטען און אויסזא־גען פון חדר ווער איהר זענט און ווי הייסט איהר? און אנ'עק זאל נעהמען צו אייער דרייסטע איידעל־זאגענדיגע מבינות. אדער איך זאל בעהאלטען אייער „אינקאגניטא". זאל זיין אזוי ווי איהר ווילט: „אינקאגניטא", אך האב דאך מורא פאר א מבין...

יעצט הערט מיין ענטפער אויפמערקזאם נישט ווי איהר הערט א קאנצערט — נאר מיט כוונה:

„שמידטען דארף מען נישט מעסטען נאך די לענג און גרויס פון זיין שטימע, נאר הערען זיין זיס אינטימען געזאנג"... האב איך געשריבען, מיט וואס און דורך וואס הערט מען דעם זיסען געזאנג, אויב נישט מיט די זיס־זינגענדיגע, דונקעל־געפארבטע, ווי אונטער סורדינע געדעמפטע טשעלא־טאן פון א פאב לא קאזאלס וואס צוגיסט זיך איבער אלע חושים פון די טיף פיהלענדיגע און נישט „מבינותדיגע" צוהע־רער? יוזעף שמידט, וואס מאכט אויף אייך „מבין" קיין איינדרוק, האט עראבערט די הערצער פון א האלבע וועלט מיט זיין געזאנג, נאך מעהר: יוזעף שמידט איז געוועזען איידער די „קולטור־ברענער", „פערציייהונג", איך מיין די „קולטור־טרעגער" זע־נען געקומען צו דער מאכט — דער „אפגאט" פון די דייטשע פרויען, איהר הערט „מבין" — פון פרויען, פון די בעסערע איידעלערע העלפט, וואס הא בען אין קליינעם שמידט געוויס נישט געפונען דעם אידעאל פון „מאננעס־קראפט" נאר אויסשליסליך דעם גרויסען בעל קאנטא זינגער, דעם מייסטער פון לידער־געזאנג ד.ה. פון אינטימען קאמעראל, דעם עדעל צארטען פיין־זינגער, וועמעס הארציגע און נשמה'דיגע פראדוקציע דרינגט אריין אין אלע הערצער און נשמות און אין די עדעל־צארטע פרויען־הערצער און נשמות גאנץ בעזונדער. נאר די אזוי איידעל־צארטע געזינגענע דאניצעטי־אריע, וואס קלינגט נאך ער היום אין זכרון, ביי וועלכע עס האט זיך שוין אין מיר געפורעמט „מיין ליוב־געזאנג", האט איהר „מבין" מאבילעזירט איי־ערע חברים וואס זענען מיט אייך אריינגעגאנגען „בגפו" און זאל — צו אנ'אטאקע אויפ'ן „קליינעם" גרויסען שמידט'ן און געשטורעמט, אז ער מוז אייך זינגען „לא דאנא מאבילע" און איי איי איי...

אז נישט?.. וועט איהר געהן צו אייער חזן, וואו איהר, וואו איהר זענט אזוי היימיש (וואו זענט איהר נישט היימיש?) א חזן האט ליב צו ווייזען שטימע, ער וועט אייך דערלאנגען די, ווי הייסט דאס? איהר זייט דאך א „מבין" — יא, די אויבערע „צע", דאס איז שוין איינמאל א „צע", אדער גאר קיין „צע" נישט, נאר א רעש גדול, אנ'אדיר וחזק וואס פער־טויבט ממש די אויערען פון „מבינים". איהר וועט אויך הערען ביי אייער חזן ווי ער פערטייטשט ווער טער (צעברעכט די עברי). ארימע חזנים! צוליב אייך „מבינים" צורייסען זיך די חזנים די העלזער מיט דער פערשטעלטער „צע'" מיינענדיג נאאיוו־חזניש, אז מען מוז „עפעס געבען" דעם עולם און גיבען — איך בעט איבער אייער כבוד — עפעס מי אוסעס, אונגאטירליכעס, וואס דאס קאנען נאר פער־דייען די „ריכטיגע מבינים". אוי וואס פאר א פאלשע מיינונג איהר האט, ווייסט איהר דען נישט, אז „קול המון כקול שדי"? פארוואס פוטערט איהר דעם המון מיט אזעלכע אפפאל ווי „צע" און „פע"? „צע" איז נאר צו שרייען פון די יסורים אין א קאנצענטרא ציע לאגער פון „קולטור לאנד", נישט צו בענוצען איהם אפט אין תפילות ותחנונים צו גאט, און מוז דורך פיין־געזאנג דערהויבען דעם מענשענס גייסט ד. ה. דעם המון צו א סימבאל, צו א דאגמע, נאר איצט מיינען מיר נישט די חזנים ווי אייך „מבין". און אייך „מבין" גלויבען מיר באמונה שלמה, אז שמידט האט אויף אייך נישט געקענט מאכען קיין ווירקונג, ווייל שמידט האט אייך נישט טויב גע־מאכט, שמידט האט די „חוצפה" צו מאכען א וויר קונג אויף מוזיקער און פאעטען. איהר האט אוודאי געלייענט וואס פאר א ווירקונג שמידט האט גע־מאכט אויף אונזער פאעט מ. בראדערזאן: בראדער־זאן האט אויך געהאט די „חוצפה" די ווירקונג ע־פענטליך אויסצודריקען פלאם־פייעדריג מיט זיין „פען" וואס שפריצט מיט גליהענדע פונקען, שרייבט איהם ליבער „מבין", איהר זענט דאך בעהאוונט אין פאעזיע, אויך איהר וועט עפעס דערלעבען פון איהם. שרייבט אויך אונזער „טעאטער מענש", איהר זענט דאך אין טעאטער קונסט אויך איגדערהיים, און איך בין איבערצייגט אז גראנאך קאטש און מארעוו־סקי האבען אויך אויף אייך נישט געמאכט קיין וויר קונג און פראטעסטירט פאר זיין שעהנער און זאכ ליכער אפהאנדלונג איבער „וועלט־געוויסען". און ווי אזוי ער נעהמט זיך דאס רעכט צו זינגען ליוב־געזאנגען גראנאכ'ן, אזוי ווי ער וואלט געווען פער ליבט אין איהם, שרייבט א בריוועלע אויך אונזער אב—נעק, איהר זענט דאך מן הסתם א הומאריסט אויך, און גיט איהם אנווייזונגען, ווי בעסער צו שרייבען זיינע אזוי פאפולערע פעליעטאנען און גוט מארגענס.

אב—נעק איז א הארציגער מענש, ער וועט אייך דערפאר אריינרוקען אין קרומען פיסקעל פון פיניעלע מזיק און איהר וועט אי"ה ארוים א געליטערטער מיט אנ'עטיקעטעל פון פיניעלעם לשון „מייווין" צ'דארפיץ אין שמולן געסל הייצן די אייוועו", ליבער „מבין" דער רעדאקטאר דערמאנט מיך אז פאר א־זעלכע „מבינים" ווי איהר זענט האבען מיר נישט אזויפל פלאץ, דעריבער וועל איך ווי יענער מגיד,)איך בין זיכער, אז איהר זענט אין מגריש, אזוי ווי אין טעאטער אויף גאליארקע) מסיים זיין און אייך געבען אנ'עצה ווי א גרויסער מענש, לויט די טיט־לען וואס איהר האט מיר געגעבען אין אייער „האר ציגען" בריוועלע (אוי, מבין פון אייערע טיטלען איז מיר מיין הויקער נאך גרעסער געווארען און עס קע נען איצט פיל בעקוועמער רייטען אויף איהם גבאים חזנים, קאלעגען פון כאר און חלילה וחס — אויך מבינים!) — אז איהר זאלט מעהר נישט זאגען מבי־נות, און אויב עס געפעלט אייך נישט מיין רעצענזיע זאגט עס נישט צו הויך, אז מענשען זאלען הערען, נאר געהט אויף קאנצערטען און שרייבט אליין רע צענזיעס, האט אויך דאס פערגעניגען ווי איך, צו זיצען דאס רוב אין א קאלטען זאל דארט ערגעץ אין א ווינקעל נעבען די לאזשעס כדי נישט צו הע רען און נישט צו זעהען וואס די נייע דירעקציע, דאכט זיך נישט קיין „ארישע" האט פערוואורפען גראד דעם רעצענזענט פון די איינציגע יודישע צײ־טונג אין לאדז, ווען די רעצענזענטען פון די אנדע רע צייטונגען זיצען זיך במנוחה אויף זייערע אלטע פלעצער (דאס איז די איינציגע רעפארם פון דער נייער דירעקציע) און זאל מען אייך שרייבען בריווע לעך אזוי ווי איהר מיר, מיט אזא צער, אז שמידט האט נעבעך אויף אייך נישט געמאכט קיין ווירקונג לאמיר ביידע בעטען רחמים אונזער רעדאקטאר, אז אויף אייער מבינות'דיג בריוועלע זאלען אויך ענטפע רען די דריי פעדער־משקיתים, ווי טעאטער־מענש, בראדערזינגער און אב—נעק, דאן... וועלען מיר מיט גאטס הילף פטור ווערען פון אייער מבינות.

D.—ski.

קינא־טעאטער

„MIRAŻ"

11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16

היינט און פאלג. טעג!

פרעכטיגער פילם פון דער פוילישער פראדוקציע

„שפילצייג"

אין די הויפט־ראלען:

Alma Kar,
Zula Pogorzelska,
Eugenjusz Bodo,
Konrad Tom,
Jerzy Marr,
Sielański.

איסער'ן פראגראם:

פאראמאונט־צוגאבע.

פרייזען פון די פלעצער: III פל. 54 גר., II פל. 85 גר., I פל. 1.09 זל., באלקאן 75 גר.

דער זאל איז גוט בעהייצט.

טעאטער „פילהארמאניע"

מ. ווינדער פרעזענטירט די ווארש. ליבלינגס־ארטיסטען (לויט א.ב.) נאר אויף 6 טעג

אונזערע געסט

דוד לאוי, חנה לעוויז, היימי לעוויז, חיים סאנדלער, יעקב פישער, יצחק קרעלמאן, ראזא ראיסאווא און זשעני שמילאוויטש

צום 1־טען מאל אין לאדז! סענסאציע־פארשטעלונג!

„עהרליכע גנבים"

אין 4 אקטען פון י. קאלמאנאוויטש. רעזשי: חיים סאנדלער.

לידער / קופלעטען / דועטען / הומאר / סאטירע / טענץ

בילעטען פון 11 פריה צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער פילהארמאניע.

אכטונג! די פרעמיערע־פארשטעלונג קומט פאר פרייטאג, ד. 1/3

ראדיא־ווינקעל

400,000 ראדיא־אבאנענטען אין פוילען

די טעג האט דער פוילישער ראדיא פערגע־גיסטרירט דעם 400.000־טען ראדיא־אבאנענט. ווי בעוואוסט איז דאס געווען א געוויסער ה' וואדעצקי, א לעהרער פון שעדלעץ. דער פוילישער ראדיא האט איהם געשאנקען א טייערען ראדיא־אפאראט „אלימפיק".

פאר'ן פוילישען ראדיא־וועזען איז דער דאזי־גער מאמענט פון פערגעסטרירען דעם 400.000 ראדיא־אבאנענט בלי־ספק א פריידיגע ערשיינונג. שוין צוליבע יאהר באנאנד, ווי דער פוילישער ראדיא האט זיך געפונען אינ'ם פערטישופ'טען ראד פון 300,000 אבאנענטען און בשום אופן נישט געקאנט פערגרעסערען די צאהל פון איהרע הערערס. סיבות זענען געווען עטליכע. פערשטעהט זיך, אז די הויפט־סיבה איז געווען די עקאנאמישע וועלט קריזיס און די אלגעמיינע פעראימקייט פון די מאסען. נישט ווייניג האט אויך גורם געווען, צו דער קליינער צאהל ראדיא־הערער אין פוילען, דאס טייערקייט פון די ראדיא־אפאראטען. ערשט אדאנק דעם, וואס אויס'ן מארק האבען זיך בעוויזען די אזוי־גערופענע פאפולערע ראדיא־אפאראטען האט די צאהל פון די ראדיא־הערער אנגעהויבען שנעל צו שטייגען. נישט ווייניג האט אויך צוגע־האלפען צום שטייגען פון די צאהל ראדיא־הע־רער, דאס פראגראם פון פוילישען ראדיא, וואס פערבעסערט זיך בסדר און ווערט אלץ מעהר אינטע־רעסאנטער מיט יעדען טאג. אז מיר וועלען פער־גלייכען דעם אינהאלט פון 5.000 בריף, וועלכע דער פוילישער ראדיא האט בעקומען פון זיינע הערערס אין משך פון חודש נאוועמבער לגבי די 22.000 בריף אין דעצעמבער, קען מען דערפון דרינגען, ווי ווייט עס וואקסט דער אינטערעס פון דער בעפעל־קערונג צום ראדיא.

פערשטעהט זיך, אז דער פוילישער ראדיא וועט נישט בלייבען שטעהן אויף אנ'ארט און זיך בעמיהען, אז איהרע אויפציעס זאלען זיך געפינען אויף דער העכסטער שטופע, הן אין זין פון ארטיס־טישען ווערט און אין איספיהרונג. עס איז דעריבער צו האפען, אז גאר אין קורצען וועט דער ראדיא אין פוילען צעהלען א האלבען מיליאן ראדיא־אבא־נענטען.

דער קאמף מיט'ן ראדיא־רויבער

שווערע שטראף פאר די „ראדיא־האזען"

ווער עס שמוגעלט די גרעניץ, כדי נישט צו צא לען קיין צאל פאר דער סחורה, טרייבט א נישט־עהרליכע קאנקורענץ. ער מיידט אויס אזוי ארום די פליכטען און לאסטען, וועלכע עס טראגען די עהרליכע סוחרים. אזא שמוגלער ווערט שטרענג פערפאלגט דורכ'ן געזעץ.

די געזעלשאפטליכע אידייע פון דער היינ־טיגער וועלט זעהט נישט פאר די מעגליכקייט, אז א יחיד זאל פריי זיין פון טראגען די פליכטען און לאסטען, וואס פערפליכטען אלע איבריגע בירגער. ווער עס געניסט פון אנ'איינריכטונג, פאר וועלכע אנדערע צאהלען, איז דערמיט אליין שוין א רויבער, א שמוגלער, א פאראזיט, וואס געניסט פון די פרוכ טען פון פרעמדע ארבייט.

אויך דער „ראדיא־האז" געהערט צו דערזעלבע קאטעגאריע רויבער פון יענעמס האב און גוטס. אנדערע האבען אויסגעגעבען ריזיגע סומען, אריינ־געלעגט מיה און כחות ביז עס איז אויפגעבויט גע־ווארען די גרעסטע ראדיא־סטאנציע אויף דער וועלט, פונדעסטוועגען געפינען זיך אזעלכע, וואס געניסען דערפון אויף אנ'אומגעזעצליכען אופן.

עס איז גענוי אוממעגליך פעסטצושטעלען די צאהל פון די נישט־לעגאלע ראדיא־הערער, יעדענ־פאלס איז זי זעהר גרויס. עס איז נישט קיין וואונ דער, וואס די מלוכות זענען איצט צוגעטרעטען צו א גענעראל־קאמף מיט די „ראדיא־האזען".

בעזונדערס ענערגיש איז צוגעטראטען אויס־צוראטען די „ראדיא־האזען" — בעלגיען. די מעטא־דען, וועלכע די בעלגישע רעגירונג האט אנגעווענדעט, קאן מען אנדערש נישט אנרופען, ווי: די גרויסע „אבלאווע" אויף „ראדיא־האזען".

ביי דעם „ראדיא־האז", וועלכען מען האט גע־כאפט, ווערט גלייכצייטיג אויך קאנפיסקירט דער ראדיא־אפאראט און צוגענומען לטובת דעם מלוכה־אוצר.

דער אפאראט ווערט אויסגעשטעלט דערנאך אויף ליציטאציע און פאר דעם געלד בעקומט דער „ראדיא־האז" א... בעשטעטיגונג, אז ער האט בע־צאהלט דעם ראדיא־אפצאהל.

אויך פוילען איז איצט צוגעטרעטען צו אנ' ענערגישער אקציע פון אויסראטען די ראדיא־הא־זען. די פאליצייאגענטען קאנטראלירען כסדר, צי אין די הייזער געפינען זיך נישט קיין ראדיא־האזען. געגען שולדיגע ווערט צונויפגעשטעלט א געהעריגער פראטאקאל, וואס האט פאר'ן ראדיא־האז א גאנץ פאטאלען אויסגאנג.

די געריכטען פער'משפט'ען די שולדיגע צו פערשידענע געלד־שטראפען, וואס דערגרייכען ביז 3.000 זלאטעס. אין פאל ווען עס ווערט הערויזען א בעוואוסטזיניגע שלעכטע כוונה פון אזא ראדיא־האז, פער'משפט איהם דאס געריכט אויך אויף עטליכע חדשים תפיסה.

מיר ראטען דעריבער די יעניגע, וועלכע האבען אויס באכלעסיגקייט זיך נאך נישט פערעגיסטרירט, זיי זאלען דאס תיכף טון, כדי אויסצומיידען יעדער טועלע אונאנגענעהמליכקייטען.

ראדיא־פראגראם

דינסטאג, דעם 26־טען פעברואר

6.48 — פליטען, 6.52 גימנאסטיק, 7.07 — פליטען) 7.25 פליטען, 7.50 — רעקלאמע־קאנצערט 11,57 — צייט־סיגנאל. 12.03 — ידיעות, 12.05— פרעסע, 12,10 — פליטען. 1 — ידיעות. 1.05 — פליטען, 3,30 — עקספארט, 3.35 — בערזע. 3.45— מוזיק, 4.45 — פון פ. ק. א., 5 — קאנצערט, 5.35 — פליטען, 5.40 — טעכניש קעסטעל, 6 — פלי־טען, 6.10 — רעפערטואר פון די טעאטערן. 6,15— קאנצערט, 6.45 ליטערארישע פערטעל שעה, 7 — געזאנג, 7.26 שמועס, 7.30 פליטען, 7.50 — ספארט 8—אפערעטקע אין 2 אקטען. 10 — רעקלאמע־קאנ־צערט, 10,15 — מוזיק, 10.45 — פליטען, 11— ידיעות, קאמוניקאטען, 11.05 — טאנץ־מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	— — —	99 50
3 פראצענטיגע בוראוולאנע	—	46.25
4 " דאלארובקא	—	54.75
7 " סטאביליזאציע (אמ.)		74,13
5 " ווארשאווער ס.-ב.	1934	62.50
5 " לאדזער		54.25
ענגלישער פונט	— — —	25.65
דאלאר אפיצ. 5.27	נישט אפיצ. —	5.24
גאלד־דאלאר	— — —	8.87
גאלד־רובל	— — —	4.65
דייטשער מארק	— — —	2.02

מעלדונג

געז. קולטור־ליגע זאכארניע 68

טעאטער און קינא. די געז. קולטור־ליגע גיט ארויס הנחה־בילעטען אויף אלעפארשטעלונגען פון אלעקסאנדער גראנאך אין טעאטער „ראזמאי־טאשטשי" ווי אויך אין די בעסטע קנאס.

אפן פארום. פרייטאג דעם 1־טען מערץ 8.30 אוונט ארדענט איין די געז. פון ק. ל. אן אפן־פארום געפיהרט דורך ה' סערגיי. אויסערפאליטישע אק־טועלעס וועט ה' סערגיי רעפערירען א. ד. ט. וואס איז געווארען מיט גריגארי מעלעכאוו? געזאנג מיט דער אודיטאריע פיהרט ה' זשזעזשינסקי.

אויספלוג. שבת דעם 2־טען מערץ 9.45 פריה אנ'אויספלוג אין אסטראווסקי'ס פאבריק (זע־צעריי, דרוקעריי, ליטאגראפיע און איינבינדעריי).

ענגליש קורס. די געז. ק. ל. נעמט אן איינ־שרייבונגען אויף א קורס פון ענגלישער שפראך. דער אפצאהל איז א קליינער.

שטאטישע גאלעריע. די געז. ק. ל. גיט ארויס הנחה־קופאנען אין דער שטאטישער קונסט־גאלעריע אויף דער בילדער־אויסשטעלונג פון פוי־לישען מאלער פראפ. סקאטשילאס. בילעטען צו בע־קומען אין סעקרעטאריאט פון ק. ל. זאכארניע 68 טעל. 131־15 יעדען טאג פון 10—2 און פון 4—10 אוונט.

473

„VERONIKA"

היינט און פאלגענדע טעג

די שענסטע ווינער קאמעדיע א.ג. ● (גרוס און קוש ווערבאליקא) ● אין דער הויפט-ראל די רייצענדע FRANCISZKA GAAL

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע PAT און אויך FOX

אנהויב פון די סעאנסן טעגליך 4.30 נאכמיטאג, שבת און זונטאג 12.30 בייטאג.

קלאנג-קינא CAPITOL

זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

אנאנס ביז 15 ווערטער

גרייטע און געזיכערטע **פרנסה!**

א גוט איינגעפיהרט פאפיר-געוועלב אין צענטרום פון דער אלטשטאדט צוזאמען מיט א שטוב און קוך איז געלעגנהייטליך צו פערדינגען, עווענטועל די שטוב מיט דער קוך צו פערקויפען אלס איינענטום.

צו ערפאהרען אלטשטאדט 8. ביי איזן.

Dobrze zaprowadzony wojażer

branży bielizny poszukuje odpowiednią kolekcję pończoch na województwo popomorskie i poznańskie. Referencje pierwszorzędn. Oferty sub. „S. 120" 2279

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

6.שערפיעז 37 (בענעדיקטא)

נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

פרייע פאסטענס

ערשטקלאסיגע סוויטער-נייהערין, וועלכע קען זעלבסטשטענדיג צושניידען און נייהען אויפ'ן אבערלאק, קען זיך מעלדען 6-go Sierpnia 13, m. 19

ראקאלען

זאפארט אבצוגעבען אנ'ארט צו שלאפען, ביליג דירה-געלד. פיעטריקאווער 36, וו. 21. 6423

צו פערדינגען א צימער מיט אלע בעקוועהמליכקייטען. שרודמיעסקא 59, ש. אפמאן.

פערשידענעס

איך זוך א שותף מיט 2000 ביז 3000 זל. און וויל מיטארבייטען ביי וואס פאר א געשעפט עס זאל נישט זיין. — אפערטען אין אדמ. אונטער „Erlich"

איך וויל קויפען א מאטאר פון 9 ביז 11 פערדע-קראפט. גלובנא-נאס 24, וואוינונג 28. 6426

די געשמאקהאפטסטע פאנטשקעס און די בעסטע טארטען קענט איהר בעקומען אין דער צוקערניע שרודמיעסקא 11, קושמירעק, טעל. 211-54. 6381

כמעט גאנץ לאדז און אומגעבונג איז ערשטוינט פון אונזערע לייסטונגען אין קונסטשטאפען. ווי שוין בעקאנט איז, שטאפען מיר אלערליי לעכער און געוואלד-ריסען אין הערן און דאמען-קליידונג א. ז. וו. די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פון די בעסטע פאכמענער אויס דייטשלאנד, צו זעהר ביליגע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך! נאר-לודקא 12, אין נייעם הויז. 6430

Sypjalnia i stołowy (nowoczesne) okazyjnie b. tanio do sprzedania. Dzwonić 11749.

Zaginiona została dolarówka za Nr. 0227891. Znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem do Ch. Kuczyńskiego, ul. Limanowskiego 13. 6425

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH „HIGJENA"

Gdańska 31a, tel. 192-64

אפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזן פאר אונפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמיע.

Gdańska 31a, parter, tel. 192-64

עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ-לאמפען אהיים.

אינזש. א. רוססאק

געשוואוירענער איבערזעצער

פאר די פראנצויזישע, רוסישע, יודישע און העברעאישע שפראכען

(אין בעצירק פון ווארש. אפעלאציע-געריכט)

נארוטאוויטשא 47, טעל. 245-08.

די קאנצעלאריע ערלעדיגט אויך דאקומענטען אין דייטש, ענגליש, איטאליעניש.

מעלדונג

אין שייכות מיט דער מעלדונג פון דער פערוואלטונג פון „שיר", וואס איז געווען אין דעם נעכטיגען „נייעם פאלקסבלאט" וועגן איינשרייבען זיך אין „שיר"-כאר, מאכען מיר אויפמערקזאם דער עפנטליכקייט, אז צווישען דער פערוואלטונג פון „שיר" און די כאריסטען איז אויסגעבראכען א סכסוך און דעריבער, ביז וואנען דער סכסוך וועט נישט ווערען דערלעדיגט דארף זיך קיינער נישט פערשרייבען אין „שיר"-כאר.

א גרופע מיטגלידער פון „שיר"-כאר

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו. זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג. בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

פריוואט-קליניק

פון האלז-, נאז- און אויערען-קראנקהייטען

86 **Piotrkowska 55**

Telefon 174-74

Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH

Dr. mep.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס. קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1[30]—2[30] מיטאג און פון 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועי-אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטאָרישעס פון 9–2 און פון 4–8 אוונט.

צוליב'ן קריזיס!

ביליג און גוט! ● רעיעל און פינקטליך!

די בעוואוסטע יודישע כעמישע וועשערייי און פארבערייי

„עריקא"

מליבארסקא 2, (ביים רוג בזשעזשינער)

וואשט כעמיש, פארבט און פוצט אהן שעדליכע מיטלען צו קאנקורענץ-פרייזען. אלערליי דאמען- און מענער-גארדעראבען, אנצוגען, קליידער, מאנטלען, פוטער, ציהט גארדינען אויף רעהמען, פאסאנירט קאפעלושען ווי אויך שטיפע און ווייכע וועש.

בילינער ווי איבעראל: פון 4 זל. אנ'אנצוג, פון 1,50 זל. א קלייד, פון 75 גר. א סוועטער, פון 1.75 פאסאנירען א קאפעלוש, 50 גר. אנ'אויבער העמד, 15 גר. א קראגען.

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

Poradnia Wenerologiczna

זשעלאנא 2-פיעטריקאווער 47

טעל. 189-33

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אבענד

וועגעריש-קראנקע, מענער-שוועכע און הויט-קראנקהייטען.

אנאליזען פון בלוט און אורין.

פרויען און קינדער נעמט אן א פרוי-דאקטאר

א בעראטונג 3 זל.

לעטשניצע

פון דאקטוירים · ספעציאליסטען

זגערזשער 17

טעל. 116-33

רענטגען-גאבינעט

וועגעראלאגישעס אמבולאטאריום

פון 9 פריה ביז 8 א זייגער אוונט.

וויזיט 3 זל.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט

זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייז

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אוונט.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען (סיפילי און טריפער), היילט מענער-שוועכע

פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ

פאר אונבעמיטעלטע – לעטשניצע-פרייזען

Dr.

J. Neuman

כירורג

(וועלכער אָרדינירט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא).

נעמט אן אין דערהיים פון 6–8 אוונט

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

שנעל-דרוקעריי בראמבערג

צעגעלניאנא 8. טעל. 255-09.

פיהרט אויס:

ברית-בויגען, קאנווערטען, רעכנונגען, קוויטאנציעס, פערלאבונגס- און חתונה-קארטען, וויזיט-קארטען, פריקא- און קאנטאקציע-עטיקעטען, שטרימף-באנדראלען

רעיעל און שנעל !!! מאדערן און ביליג

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

GABINET DENTYSTYCZNY

Lek. Dty

A. Struńskiego

פעטריקאווער 43, טעל. 165-20.

איז טעטיג

לעטשניצע

פאר וועגעריש קראנקע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

לאדז, זאוואדזקא 1

טעל. 122-73

טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט.

וועגעריש-קראנקע, מענערשוועכע און הויט-קראנקהייטען

אנאליזען פון בלוט און אורין

די פערהיטונגס-סטאציע

איז טעטיג א גאנצען מעת לעת

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל

א בעראטונג 3 זל.

ברוך-קראנקע!!!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז, פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעוואוסטע פראפעסארען.

J. Rapaport

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, ראדיקאל שנעל און זיכער מיט דעם נרעסטען ערפאלג, די שווערסטע, געפעהרליכסטע און פערעלטערסטע ליידענדע ברוכען בײַ מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד. הייל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען בעגען ארפאלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערארט פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די הייליבערסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מעטאדע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארטעלען פאר פערקריממונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינדזוכט, לימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערזאצגליעדער קינסטליכע הענד (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע אפאראטען פאר שמערצליכע פלאטפיס לויט גיפס-מאדעל.

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיקע. פולע גאראנטיע! ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגס טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו. עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

אכטונג! אכטונג!

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

דאנקזאגונג.

איך טאך עפענטליך בעקאנט, אז איך בין געקומען צו פאהרען פון ברעסלוי (דייטשלאנד) נאך לאדז מיט א שווערען ברוך פון ביידע זייטען און ערשט דא האט מען מיר יפערלעגט אנ'ארטאפעדישען באנדאזש דורכ'ן בעקאנטען ספעציאליסט-ארטאפעד ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10. ער האט מיר בעזייטיגט די רופטור גאנץ ראדיקאל אהן אפעראציע, פאר וואס איך דריק אויס מיין הארציגסטען דאנק און בין גרייט שטענדיג יעדען איינציגען ליידענדען אויף א ברוך-קראנקהייט צו ערטיילען אינפארמאציעס.

ש. שטיללער, נארוטאוויטשא 18.

לאדז, דעם 25/1 1935.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט, שפאלטען אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ —60 „ „ „ „ „ 4 „ „ נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ —18 „ „ „ „ „

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט, שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס נאכפאלגנדע ווארט — 10 גר.

ביי'ן דער שטאנד 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

מאנוסקריפטען, וועלכע ווערען נישט געדרוקט, ווערען נישט צוריקגעשיקט. פאר'ן אינהאלט פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטווארטליך. פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman